

REKOMENDACIJOS

KOMISIJOS REKOMENDACIJA (ES) 2023/1425

2023 m. birželio 27 d.

dėl perėjimo prie tvarios ekonomikos finansavimo palengvinimo

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

- (1) perėjimas prie tvarios ekonomikos iki 2050 m. kelia iššūkių, tačiau kartu teikia galimybių Sąjungos ekonomikai. Investicijos į žaliąją pertvarką padės Europai tapti pirmuoju neutralaus poveikio klimatui ir tvarios ekonomikos žemynu;
- (2) siekiant iki 2030 m. 55 % sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį ir pasiekti aplinkos tikslus, visų pirma susijusių su gamtos ir vandens krizėmis, ši dešimtmetį būtina imtis skubių veiksmų. 2021–2030 m. laikotarpiu, palyginti su 2011–2020 m. laikotarpiu, Sąjungai reikės kasmet investuoti papildomai po maždaug 700 mlrd. EUR, kad sumažintų savo ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro ir pasiektų savo aplinkos tikslus ⁽¹⁾ bei Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės akte ⁽²⁾ pasiūlytus tikslus;
- (3) toms įmonėms, kurios pageidauja tapti tvarios, tačiau vienu žingsniu negali tapti visiškai aplinką tausojančiomis, neutralaus poveikio klimatui veiklos modelį atitinkančiomis įmonėmis, šiandien būtinas finansavimas perėjimui prie neutralaus poveikio klimatui tvarios ekonomikos. Siekiant užtikrinti tvarkingą realiosios ekonomikos perėjimą prie tvarumo laiku ir kartu ES ekonomikos konkurencingumą, artimiausiais metais bus būtinas pertvarkos finansavimas. Ne visos tvariai ekonomikai reikalingos technologijos yra jau prieinamos, be to, ūkio subjektai šių tikslų gali siekti nevienodu tempu;
- (4) tvariu finansavimu laikomas tiek jau aplinką tausojančios veiklos finansavimas, tiek palaipsniui prie tokio veiksmingumo pereinančios veiklos finansavimas. Vykstant pertvarkai tvarių investicijų mastas ilgainiui neabejotinai augs;
- (5) nors Sąjungos teisinėje sistemoje pertvarkos finansavimo sąvoka nėra apibrėžta, pertvarkos finansavimas turėtų būti suprantamas kaip klimatosauginio ir aplinkosauginio veiksmingumo pagerinimo, siekiant pereiti prie tvarios ekonomikos tempu, suderinamu su ES klimato ir aplinkos tikslais, finansavimas;

⁽¹⁾ 2021–2030 m. laikotarpiu, palyginti su 2011–2020 m. laikotarpiu, Sąjungai reikės per metus investuoti papildomai 477 mlrd. EUR, kad pasiektų savo išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslus energetikos ir transporto sektoriuose. Kad pasiektų savo aplinkos tikslus, jai reikės investuoti papildomai 110 mlrd. EUR per metus. Išsamesnės informacijos galima rasti Komisijos tarnybų darbiniam dokumente „Investicijų poreikių vertinimas ir finansavimo galimybės siekiant stiprinti ES poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos pajėgumą“, SWD(2023) 68 *final*, ir Komisijos komunikate „ES ekonomika po COVID-19 pandemijos. Poveikis ekonomikos valdymui“, COM(2021) 662 *final*.

⁽²⁾ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl priemonių sistemos Europos poveikio klimatui neutralizavimo technologijos produktų gamybos ekosistemai stiprinti sukūrimo (Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktas), COM (2023) 161 *final*.

- (6) ES tvaraus finansavimo sistemoje, kurią sudaro Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 ⁽³⁾, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/2089 ⁽⁴⁾ nustatyta metodika, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2464 ⁽⁵⁾ ir pasiūlymas dėl Europos žaliųjų obligacijų reglamento ⁽⁶⁾, nustatytos apsaugos priemonės ir principai, leidžiantys suprasti, ką pertvarkos finansavimas apima;
- (7) perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ir tvarios ekonomikos finansavimui skirtas 2021 m. Komisijos komunikatas „Perėjimo prie tvarios ekonomikos finansavimo strategija“ ⁽⁷⁾, kuriame aprašoma būtinybė tvariam finansavimui taikyti integracinį požiūrį, neatsižvelgiant į sektorius, geografinę vietovę, dalyvius ir skirtingą perėjimo pradinę padėtį;
- (8) šioje rekomendacijoje paaiškinama pertvarkos finansavimo sąvoka ir pripažįstamas svarbus vaidmuo, galintis tekti rinkos dalyviams, kurie savanoriškai prireikus naudosis Sąjungos tvaraus finansavimo sistemos priemonėmis pertvarkai finansuoti;
- (9) įmonės, finansų tarpininkai ir investuotojai, taip pat valstybės narės ir priežiūros institucijos galėtų pritraukti, teikti ar traktuoti pertvarkos finansavimą savanoriškai naudodamasi šioje rekomendacijoje nustatytomis tvaraus finansavimo priemonėmis;
- (10) šia rekomendacija siekiama palaikyti investuotojų pertvarkos finansavimą patikimoje aplinkoje, skatinant savanoriškai naudotis tvaraus finansavimo priemonėmis ir atskleidžiama informacija taip, kad būtų galima užtikrinti patikimas galimybes investuoti į pertvarką;
- (11) ši rekomendacija grindžiama Sąjungos tvaraus finansavimo sistema ir svarbiausių tarptautinių pertvarkos finansavimo iniciatyvų, kaip antai EBPO pertvarkos finansavimo gairių ⁽⁸⁾, G20 pertvarkos finansavimo sistemos ⁽⁹⁾, tarptautinės tvaraus finansavimo platformos pertvarkos finansavimo ataskaitos ⁽¹⁰⁾ ir Jungtinių Tautų aukšto lygio ekspertų grupės ataskaitos dėl nevalstybinių subjektų nulinio išmetamųjų teršalų kiekio išsipareigojimų ⁽¹¹⁾, elementais. Todėl tarptautiniai investuotojai, kurie remsis šia rekomendacija, turėtų galėti suderinti pagrindinius savo pertvarkos tikslų aspektus ir finansavimo poreikius su tarptautinės rinkos praktika;

⁽³⁾ 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13). Čia ir toliau terminas „taksonomija“ nurodo Reglamentą (ES) 2020/852 ir atitinkamus pagal tą reglamentą priimtus deleguotuosius aktus.

⁽⁴⁾ 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2089, kuriuo dėl ES prisitaikymo prie klimato kaitos lyginamųjų indeksų, ES su Paryžiaus susitarimu suderintų lyginamųjų indeksų ir su tvarumu susijusios lyginamųjų indeksų informacijos atskleidimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2016/1011 (OL L 317, 2019 12 9, p. 17).

⁽⁵⁾ 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2464, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 537/2014, Direktyva 2004/109/EB, Direktyva 2006/43/EB ir Direktyva 2013/34/ES dėl įmonių informacijos apie tvarumą teikimo (OL L 322, 2022 12 16, p. 15).

⁽⁶⁾ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos žaliųjų obligacijų (COM/2021/391 final). Teisėkūros institucijų politinis susitarimas pasiektas 2023 m. vasario 28 d.

⁽⁷⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Perėjimo prie tvarios ekonomikos finansavimo strategija“, COM(2021) 390 final.

⁽⁸⁾ OECD (2022), *OECD Guidance on Transition Finance: Ensuring Credibility of Corporate Climate Transition Plans, Green Finance and Investment*, OECD Publishing, Paryžius.

⁽⁹⁾ G20 (2022), 2022 m. G20 tvaraus finansavimo ataskaita.

⁽¹⁰⁾ Tarptautinė tvaraus finansavimo platforma (2022), Pertvarkos finansavimo ataskaita. Skelbiama: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-11/221109-international-platform-sustainable-report-transition-finance_en.pdf.

⁽¹¹⁾ Jungtinių Tautų aukšto lygio ekspertų grupės ataskaita dėl nevalstybinių subjektų nulinio išmetamųjų teršalų kiekio išsipareigojimų (United Nations' High-Level Expert Group on the Net Zero Emissions Commitments of Non-State Entities) (2022), Integrity Matters: Net Zero Commitments by Businesses, Financial Institutions, Cities and Regions.

- (12) pertvarka siekiant Europos žaliojo kurso ⁽¹²⁾ tikslų apima perėjimą prie poveikio klimatui neutralumo iki 2050 m. siekiant klimato kaitos apribojimo iki 1,5 °C visuotinio atšilimo pagal Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją ⁽¹³⁾, perėjimą prie atsparios klimato kaitos poveikiui ekonomikos ir perėjimą prie aplinkos požiūriu tvarios ekonomikos, konkrečiai žiedinės, netaršios, palankaus poveikio ekonomikos ir tvaraus vandens bei jūros išteklių naudojimo;
- (13) rinkos dalyviai gali šią rekomendaciją taikyti tiek klimato, tiek aplinkos pertvarkai;
- (14) (tiek ne finansų, tiek finansų) įmonių pradinė padėtis pereinant prie tvarumo gali skirtis priklausomai nuo įvairių veiksnių, kaip antai sektorių ir geografinių vietovių, kuriuose jos vykdo veiklą. Be to, priklausomai nuo įmonių dydžio, turimų finansinių ir materialinių išteklių arba galimybės naudotis infrastruktūra ir technologijomis, skiriasi įmonių perėjimo galimybės ir gebėjimai. Todėl įmonių finansavimo poreikiai yra nevienodi;
- (15) naudotis pertvarkos finansavimu galima savanoriškai. Ne visų įmonių ir ne visų ekonomikos sektorių klimato ar aplinkos pertvarkos finansavimo poreikiai yra reikšmingi. Tačiau kai galima sumažinti poveikį ir jis yra mažinamas, tas teigiamas postūmis turėtų būti pripažįstamas ir jam sudaromos paprastesnės galimybės gauti finansavimą;
- (16) mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) pertvarkai gali reikėti finansavimo ir tokiu atveju teikdamos pagrindinę tvarumo informaciją jos galėtų pasinaudoti pertvarkos finansavimu. Tačiau, atsižvelgiant į jų dydį ir mažesnius išteklius, tai gali būti joms sudėtinga ir brangu. Nagrinėjant pertvarkos finansavimo poreikius ir siekiant faktiškai gauti pertvarkos finansavimą, MVI gali reikėti jų vertės grandinės finansavimo partnerių, tiekėjų ir klientų paramos. Didelės įmonės ir finansų tarpininkai santykiuose su MVI raginami taikyti proporcingumo principą ir iš MVI vertės grandinės partnerių, tiekėjų ir klientų neprašyti pernelyg daug informacijos;
- (17) pertvarkos finansavimas taip pat gali padėti finansuoti įmonių, vykdančių veiklą sektoriuose, kuriems perėjimas prie tvarios ekonomikos daro didžiausią poveikį, pertvarką. Pavyzdžiui, tokių įmonių naujos investicijos ir susijusios kapitalo išlaidos gali būti suderinamos su pertvarka siekiant Sąjungos klimato ir aplinkos tikslų;
- (18) pertvarkos finansavimo poreikius galima nustatyti planuojant iš anksto ir nustatant pertvarkos tikslus. Tai galima atlikti, pavyzdžiui, nustatant įmonės trumpalaikius, vidutinio laikotarpio ir ilgalaikius tikslus ir veiksmus, atitinkančius perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ir tvarios ekonomikos, ir parengiant investicijų ir veiksmų planus, kuriuose būtų nurodyti ištekliai, kurie jau paskirti ir dar reikalingi siekiant užtikrinti, kad tikslai būtų pasiekti, o veiksmai suplanuoti ir įgyvendinti skaidriai, patikimai ir nuosekliai. Priklausomai nuo to, kam reikia pertvarkos finansavimo, tai gali būti įgyvendinama tiek įmonės, tiek veiklos lygmeniu;
- (19) pertvarkos planavimas, t. y. procesas, kai įmonės savo aplinkos ir klimato sričių užmojus paverčia veiksmais, gali padėti įmonėms kuo labiau sumažinti su pertvarka susijusią strateginę ir finansinę riziką, nustatyti galimybes rinkoje ir aiškiau pristatyti savo veiklos strategiją, tuo pritraukiant naujus investuotojus ir verslo partnerius;
- (20) tačiau įmonės taip pat gali naudotis Sąjungos tvaraus finansavimo priemonėmis, kaip antai taksonomija, ne vien kriterijus atitinkančiai taksonominei veiklai ir kapitalo išlaidoms atskleisti, bet ir kaip ateities perspektyvomis grindžiama priemonė savo pertvarkos procese, taikydamos taksonominius kriterijus kaip atskaitos taškus savo tikslams nustatyti. Taksonomija vis dažniau pasitelkiama pertvarkos finansavimo tikslu: daugelis įmonių, visų pirma didžiausią poveikį patiriančių sektorių įmonių, teikia informaciją apie kriterijus atitinkančios taksonominės veiklos kapitalo išlaidas, gerokai viršijančias tokios veiklos pajamas;

⁽¹²⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žalioji kursas“, COM(2019) 640 final.

⁽¹³⁾ Sąjungos patvirtinta 2016 m. spalio 5 d. 2016 m. spalio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 2016/1841 dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 282, 2016 10 19, p. 1).

- (21) investicijos, kuriomis siekiama taksonominės veiklos atitiktis kriterijams per penkerius metus (išskirtinėmis aplinkybėmis – dešimt metų), yra pripažįstamos kapitalo išlaidomis, visiškai atitinkančiomis kriterijus, jei yra patiriamos igyvendinant kapitalo išlaidų planą, kuris yra veiklos lygmens pertvarkos planas ⁽¹⁴⁾. Be to, investicijos į perėjimo veiklą, kaip apibrėžta Reglamentu (ES) 2020/852, yra investicijos į geriausias prieinamas technologijas, todėl taip pat pripažįstamos investicijomis į kriterijus atitinkančią taksonominę veiklą, jeigu nelemia ilgalaikio susisaistymo su daug anglies dvideginio naudojančia technologija arba netrukdo plėtoti ekologiškesnių technologijų. Tai ekonominė veikla, kuri šiuo metu neturi alternatyvių technologijų ir kurios veiksmingumas šiuo metu pereina prie poveikio klimatui neutralumo ateityje. Tam, kad visos pertvarkos metu būtų užtikrintas nuolatinis situacijos gerėjimas, Reglamente (ES) 2020/852 numatyta kas trejus metus atlikti perėjimo veiklos techninės analizės kriterijų peržiūrą siekiant atsižvelgti į prieinamas naujas technologijas ir mokslinius įrodymus;
- (22) ekonominės veiklos, kuria iš esmės prisidėti prie vieno iš Reglamente (ES) 2020/852 nustatytų aplinkos tikslų ar pertvarkos planų neįmanoma, bet kuria dar vis galima smarkiai pagerinti aplinkosauginį veiksmingumą, atveju taip pat galima vadovautis taksonomija papildant klimato ar aplinkos tikslus arba pertvarkos planus. Jos kriterijus ir principus galima taikyti nustatant tarpinius ar minimalius tikslus, kuriems būtų galima gauti pertvarkos finansavimą, jeigu investicijos būtų suderinamos su ES klimato ir aplinkos tikslais ⁽¹⁵⁾. Tai turėtų būti užtikrinta parengiant pertvarkos planą, skirtą konkrečiai veiklai (veikla grindžiamas pertvarkos planas);
- (23) iš gautų duomenų matyti, kad taksonomija daro planuotą poveikį: indekso „STOXX Europe 600“ įmonės, iki šiol pranešusios apie tam tikrą savo taksonominės veiklos atitiktį kriterijams ⁽¹⁶⁾, vidutiniškai nurodo apie 23 % kapitalo išlaidų, 24 % veiklos išlaidų ir 17 % pajamų, susijusių su kriterijus atitinkančia taksonomine veikla ⁽¹⁷⁾;
- (24) ES pritaikymo prie klimato kaitos lyginamasis indeksas ir ES su Paryžiaus susitarimu suderintas lyginamasis indeksas yra tinkamos priemonės, naudotinos sudarant portfelius, susietus su dekarbonizacijos tikslais. Su šiais lyginamaisiais indeksais susietų investicinių fondų smarkiai gausėja ir šiuo metu jų vertė siekia 116 mlrd. EUR. Vis plačiau naudojami ir rinka grindžiami aplinkosaugos, socialiniai ir valdymo (ASV) lyginamieji indeksai, apimantys tvarumo aplinkos atžvilgiu elementus;
- (25) bendraujant su finansų tarpininkais ir investuotojais pertvarkos planai yra naudinga priemonė, padedanti įmonių ir ekonominės veiklos lygmens klimato ir aplinkos tikslus paversti veiksmais ir investicijų planu. Finansų tarpininkai ir investuotojai, vertindami pertvarką ir su investicija susijusią fizinę tvarumo riziką, taip pat galėtų atsižvelgti į informaciją pertvarkos planuose ir juose nustatytų tikslų sąžiningumą, skaidrumą ir atskaitomybę;
- (26) šiuo metu pertvarkos planai nėra privalomi, tačiau jie vis dažniau rengiami kaip ateities perspektyvomis grindžiamos priemonės, galinčios padėti įmonėms nustatyti ir aiškiai paskelbti savo tikslus ir tiems tikslams reikalingą finansavimą, ir apima informaciją apie tarpines reikšmes, veiklą, procesus ir išteklius. Pertvarkos planai gali būti rengiami remiantis Direktyva (ES) 2022/2464 ir pagal šią direktyvą nustatytais atskaitomybės standartais, pagal kuriuos pertvarkos planai yra įmonės, siekiančios atitikti Paryžiaus susitarimo tikslą apriboti pasaulinės temperatūros padidėjimą iki 1,5 °C, bendros veiklos strategijos dalis;

⁽¹⁴⁾ 2021 m. liepos 6 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2021/2178, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 papildomas nustatant įmonių, kurioms taikomas Direktyvos 2013/34/ES 19a arba 29a straipsnis, atskleistinos informacijos apie aplinkos atžvilgiu tvarią veiklą turinį bei pateikimą ir nustatant metodiką, taikytiną vykdant tą informacijos atskleidimo prievolę (OL L 443, 2021 12 10, p. 9), I priedas.

⁽¹⁵⁾ Veikla grindžiamų veiklos planų išlaidos negali būti laikomos kriterijus atitinkančios taksonominės veiklos išlaidomis, jei atitinka ne visus atitinkamus taksonominius kriterijus, tačiau vis dėlto gali tapti prasmingu žingsniu pereinant į aukštesnį tvarumo veiksmingumo lygį ir pritraukiant pertvarkos finansavimą.

⁽¹⁶⁾ Nuo 2023 m. gegužės 17 d. 63 % indekso „STOXX Europe 600“ įmonių jau yra atskleidusios savo taksonominę veiklą ir kriterijus atitinkančią taksonominę veiklą 2022 finansiniais metais. Šaltinis: „Bloomberg“.

⁽¹⁷⁾ Beveik dvi iš trijų įmonių, atskleidusių savo taksonominės veiklos kapitalo išlaidas, pranešė, kad dalis jų buvo dėl kriterijus atitinkančios taksonominės veiklos, o viena iš dviejų įmonių, atskleidusių taksonominės veiklos pajamas, pranešė, kad dalis jų gauta iš kriterijus atitinkančios taksonominės veiklos. Šaltinis: „Bloomberg“.

- (27) įmonės, kurioms taikomos Direktyvoje (ES) 2022/2464 nustatytos ataskaitų teikimo pareigos, turės pranešti informaciją apie visus per tam tikrą laiką pasiektinus savo tvarumo srities tikslus ir visus planus, kuriuos jos galėtų būti parengusios siekdamos užtikrinti savo verslo modelio ir strategijos derėjimą su perėjimu prie tvarios ekonomikos ir visuotinio atšilimo ribojimu iki 1,5 °C;
- (28) siekdamą užtikrinti, kad vidaus rinkoje veiklą vykdančios įmonės prisidėtų prie mūsų ekonomikos perėjimo prie tvarumo, 2022 m. vasario mėn. Komisija pateikė Direktyvos dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo pasiūlymą ⁽¹⁸⁾. Jos siūlymu, į šios direktyvos taikymo sritį patenkančios įmonės turėtų patvirtinti planą, kuriuo būtų užtikrinamas įmonės verslo modelių ir strategijos suderinamumas su perėjimu prie tvarios ekonomikos ir su visuotinio atšilimo apribojimu iki 1,5 °C pagal Paryžiaus susitarimą;
- (29) į pertvarkos planą, kuris yra bendros įmonės strategijos dalis, gali būti įtrauktas ir perėjimas prie aplinkos tikslų. Pertvarkos plano patikimumas galėtų būti didesnis, jei vadovybė jį priimtų kartu su struktūrizuotais trumpalaikiais, vidutinio laikotarpio ir ilgalaikiais tikslais ir veiksmais, be kita ko, numatydamą paskirtus ir reikalingus išteklius, leidžiančius patikimai ir nuosekliai įgyvendinti tikslus ir veiksmus, ir apsvarstydama bei vengdama ilgalaikio susisąistymo su daug ŠESD išmetančia arba labai kenksmingą aplinkai veiklą ar turtu, atsižvelgus į turto naudojimo trukmę;
- (30) finansų tarpininkams tenka pagrindinis vaidmuo remiant realiosios ekonomikos perėjimą prie tvarumo. Todėl teikdamą pertvarkos finansavimą realiajai ekonomikai finansų sektorius galės įgyvendinti savo finansavimo funkciją perėjimo laikotarpiu, ilgainiui sumažinti pertvarkos riziką ir sudaryti sąlygas paties sektoriaus tvarkingai pertvarkai. Pertvarkos finansavimas ir susijusios investicijos gali sumažinti finansų sektoriaus pertvarkos riziką ateityje, net jei jiems gresia ne ką mažesnė finansinė rizika nei kitoms investicijoms;
- (31) tiek bankų paskolos, tiek investicijos yra svarbios finansuojant realiąją ekonomiką ir, tikimasi, į įmonių pertvarkos finansavimą įlies reikšmingas sumas. Bankai ir instituciniai investuotojai turi ypač geras galimybes teikti pertvarkos finansavimą savo klientams, nes gali remtis glaudžiais santykiais su jais. Šiomis aplinkybėmis bankai gali šią rekomendaciją svarstyti kartu su Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES ⁽¹⁹⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 575/2013 ⁽²⁰⁾, kurių peržiūra šiuo metu atliekama, nuostatomis dėl pertvarkos ir fizinės rizikos;
- (32) rengiamoje Europos bankininkystės institucijos rekomendacijoje dėl žaliųjų paskolų ⁽²¹⁾ ir Tvaraus finansavimo platformos ⁽²²⁾ atliekamu darbu bus išnagrinėti įvairūs pertvarkos finansavimo aspektai ir pateikta aktualių duomenų būsimiems svarstymams šiuo klausimu;
- (33) tvarumo informacijos atskleidimas padeda racionalizuoti finansų tarpininkų ir pertvarką vykdančių įmonių informacijos mainus. Pavyzdžiui, perspektyvomis grindžiama informacija apie klimato ar aplinkos tikslus arba pertvarkos planus (jei jie egzistuoja) gali būti naudinga investuotojams ir finansų tarpininkams, kurie patys išipareigoję vykdyti pertvarką. Ta informacija padės finansų tarpininkams ir investuotojams priimti sprendimą dėl to, ką įtraukti ar neįtraukti į investicinius produktus, ir vertinti skirtingų investicijų laikotarpių pasekmes bei neišnaudojamo turto riziką;

⁽¹⁸⁾ Pasiūlymas dėl Direktyvos dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937, COM(2022) 71.

⁽¹⁹⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

⁽²⁰⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl riziką ribojančių reikalavimų kredito įstaigoms, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

⁽²¹⁾ Būsima rekomendacija reaguojant į Europos bankininkystės institucijos kvietimą pateikti rekomendacijų dėl žaliųjų paskolų ir hipotekos paskolų, pateikiama: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/About%20Us/Missions%20and%20tasks/Call%20for%20Advice/2022/CfA%20on%20green%20loans%20and%20mortgages/1043881/EBA%20Call%20for%20Advice%20Green%20Loans%20and%20Mortgages_Clean.pdf

⁽²²⁾ Tvaraus finansavimo platforma, įsteigta Reglamento (ES) 2020/852 20 straipsniu. Daugiau informacijos apie platformą galima rasti: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance-old/platform-sustainable-finance_en.

- (34) be to, finansų tarpininkai ir investuotojai gali prisidėti prie pertvarkos teikdami konkrečius su ja susijusius finansavimo sprendimus, susietus su įmonės nustatytais klimato ar aplinkos tikslais;
- (35) valstybės narės raginamos toliau didinti informuotumą apie pertvarkos finansavimo gavimo ar teikimo būdus. Jos taip pat raginamos toliau organizuoti mokymus ir techninę pagalbą, galinčius padėti didinti pertvarkos finansavimo įsisavinimą, taip pat teikti konkrečius su pertvarka susijusius finansavimo sprendimus įmonėms, pageidaujantioms dalyvauti pertvarkoje;
- (36) Europos priežiūros institucijos (EPI) ir Sąjungos nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų toliau didinti informuotumą apie atitinkamus pertvarkos finansavimo būdus. Tai padės rinkos dalyviams labiau užtikrintai veiksmingai naudotis Sąjungos tvaraus finansavimo priemonėmis, padidins pertvarkos finansavimo įsisavinimą bei sumažins ekomanipuliavimo riziką;
- (37) šioje rekomendacijoje nepateikiama rekomendacijų apie visus perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ir tvarios ekonomikos finansavimo aspektus. Ja siekiama paaiškinti pagrindines pertvarkos finansavimo ir priemonių, galinčių paskatinti įsisavinti daugiau privataus pertvarkos finansavimo, taikymo sąvokas;
- (38) ši rekomendacija nėra išsami, nes rinkos dalyviai gali rasti kitų būdų skatinti ar didinti pertvarkos finansavimą, derantį su perėjimu prie tvarios ekonomikos. Ji turėtų būti svarstoma, atsižvelgiant į visus kitus rinkos ar teisės aktu pokyčius ateityje. Tvaraus finansavimo platforma padės nustatyti atitinkamą rinkos praktiką, susijusią su pertvarkos finansavimu, o rinkos dalyviai, naudodamiesi platforma arba Komisijos organizuojamais informavimo renginiais, kaip antai praktiniais seminarais ir suinteresuotųjų subjektų dialogais, galės teikti grįžtamąją informaciją, padėsiančią toliau tobulinti tvaraus finansavimo sistemą ir jos naudojimą pertvarkai finansuoti. Komisija taip pat plės savo bendradarbiavimą su tarptautiniais partneriais, pavyzdžiui, tarptautinėje tvaraus finansavimo platformoje ir būsimajame Tvaraus finansavimo konsultacijų centre strategijos „Global Gateway“ klausimais, siekdama paskatinti pertvarkos finansavimo įsisavinimą ir tarptautinį tokio finansavimo suderinamumą pasauliniu mastu,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1. TIKSLAS IR TAIKYMO SRITIS

- 1.1. Šia rekomendacija tęsiamas Komisijos komunikatu „Perėjimo prie tvarios ekonomikos finansavimo strategija“⁽²³⁾ pradėtas darbas.
- 1.2. Šioje rekomendacijoje pateikiant praktinių pasiūlymų dėl pertvarkos finansavimo traktavimo, siekiama palaikyti rinkos dalyvius, pageidaujančius gauti arba teikti pertvarkos finansavimą.
- 1.3. Ši rekomendacija skiriama įmonėms, pageidaujantioms prisidėti prie perėjimo prie poveikio klimatui neutralumo bei tvarumo aplinkos atžvilgiu, kartu stiprinant savo konkurencingumą, ir dėl to siekiančioms gauti finansavimą susijusioms investicijoms. Ja siekiama paaiškinti, kaip tuo tikslu naudotis tvaraus finansavimo priemonėmis. Pertvarkos finansavimas ir žaliasis finansavimas⁽²⁴⁾ skiriasi nuo bendrojo finansavimo, kuriam nekeliami tvarumo tikslai.
- 1.4. Apskritai, ši rekomendacija nėra skirta mikroįmonėms⁽²⁵⁾ dėl jų dydžio ir administracinių gebėjimų.

⁽²³⁾ Komisijos komunikatas „Perėjimo prie tvarios ekonomikos finansavimo strategija“, COM/2021/390 *final*.

⁽²⁴⁾ Pertvarkos finansavimo ir žaliojo finansavimo skirtumai ir sutapimai, taip pat jų raida bėgant laikui yra pavaizduoti priedo 1 skirsnelyje.

⁽²⁵⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžties (OL L 124, 2003 5 20, p. 1) mikroįmonė apibrėžiama kaip įmonė, kurioje dirba mažiau nei 10 darbuotojų ir kurios metinė apyvarta ir (arba) bendras metinis balansas neviršija 2 mln. EUR.

- 1.5. Ši rekomendacija taip pat skiriama:
- a) finansų tarpininkams ir investuotojams, pageidaujantiems teikti pertvarkos finansavimą įmonėms;
 - b) valstybės narėms ir finansų sektoriaus priežiūros institucijoms, kad jos didintų informuotumą šiuo klausimu ir teiktų techninę pagalbą, taip pat skatintų pertvarkos finansavimo įsisavinimą ir teikimą realiajai ekonomikai.
- 1.6. Ši rekomendacija nedaro poveikio Sąjungos teisės aktams, kuriais nustatomos teisinės pareigos.
- 1.7. Ne Sąjungos subjektai taip pat gali naudotis šia rekomendacija, tačiau gali turėti specifinių poreikių, kurie šioje rekomendacijoje neapžvelgiami.

2. TERMINŲ APIBRĖŽTYS

Šioje rekomendacijoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 2.1. **Pertvarka** – perėjimas nuo dabartinio klimatosauginio ir aplinkosauginio veiksmingumo lygio prie neutralaus poveikio klimatui, atsparios klimato kaitos poveikiui ir aplinkos požiūriu tvarios ekonomikos per tokį laikotarpį, per kurį įmanoma pasiekti:
- a) tikslą apriboti pasaulinės temperatūros padidėjimą iki 1,5 °C pagal Paryžiaus susitarimą ir – įmonių ir veiklos Sąjungoje atveju – tikslą iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą ir iki 2030 m. 55 % sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1119 ⁽²⁶⁾;
 - b) pritaikymo prie klimato kaitos tikslą ⁽²⁷⁾ ir
 - c) kitus Reglamente (ES) 2020/852 nurodytus Sąjungos aplinkos tikslus, tokius kaip taršos prevencija ir kontrolė, biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga ir atkūrimas, tvarus jūros ir gėlo vandens išteklių naudojimas bei apsauga ir perėjimas prie žiedinės ekonomikos.
- 2.2. **Pertvarkos finansavimas** – investicijų, suderinamų su pertvarka ir padedančių ją vykdyti, finansavimas vengiant susisaistymo, įskaitant tokių investicijų finansavimą:
- a) investicijų į portfelius, susietus su ES pritaikymo prie klimato kaitos lyginamuoju indeksu ir ES su Paryžiaus susitarimu suderintu lyginamuoju indeksu (ES klimato lyginamieji indeksai);
 - b) investicijų į kriterijus atitinkančią taksonominę ekonominę veiklą, be kita ko,
 - perėjimo ekonominę veiklą, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2020/852 10 straipsnio 2 dalyje, kuria prisidedama prie klimato kaitos švelninimo tikslų;
 - taksonominę ekonominę veiklą, šiai tampant kriterijus atitinkančia taksonomine ekonomine veikla, kaip apibrėžta Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2021/2178 1 straipsnio 2 dalyje, per daugiausia penkerių (išskirtinėmis aplinkybėmis – dešimties) metų laikotarpį ⁽²⁸⁾;
 - c) investicijų į įmones ar ekonominę veiklą, kurie turi patikimą įmonės ar veiklos lygmens pertvarkos planą;
 - d) investicijų į įmones ar ekonominę veiklą, kurie siekia patikimų mokslškai pagrįstų tikslų, kai tai yra proporcinga, grindžiamą informacija, kuria užtikrinamas sąžiningumas, skaidrumas ir atskaitomybė.

⁽²⁶⁾ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

⁽²⁷⁾ Kaip apibrėžta Reglamente (ES) 2020/852.

⁽²⁸⁾ 2021 m. liepos 6 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2178, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 papildomas nustatant įmonių, kurioms taikomas Direktyvos 2013/34/ES 19a arba 29a straipsnis, atskleistinos informacijos apie aplinkos atžvilgiu tvarią veiklą turinį bei pateikimą ir nustatant metodiką, taikytiną vykdant tą informacijos atskleidimo prievolę (OL L 443, 2021 12 10, p. 9).

- 2.3. **Pertvarkos planas** – bendros įmonės strategijos dalis, kurioje nustatyti jos perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ar tvarios ekonomikos tikslai ir veiksmai, įskaitant tokius veiksmus kaip jos išmetamo ŠESD kiekio mažinimas siekiant tikslo apriboti klimato kaitą iki 1,5 °C.

3. REKOMENDACIJA ĮMONĖMS, SIEKIANČIOMS PERTVARKOS FINANSAVIMO

Tvaraus finansavimo priemonės pertvarkos finansavimo poreikiams nustatyti ir suformuluoti

- 3.1. Savo pertvarkos finansavimo poreikius įmonės gali vertinti remdamosi su tvarumu susijusiu savo poveikiu, rizika ir galimybėmis. Juos galima nustatyti atlikus reikšmingumo vertinimą.
- 3.2. Kad nustatytų savo pertvarkos finansavimo poreikius, įmonės pirmiausia galėtų nustatyti pertvarkos tikslus ir apibrėžti individualias pertvarkos trajektorijas, remdamosi moksliskai pagrįstais scenarijais ir trajektorijomis ⁽²⁹⁾.
- 3.3. Tvaraus finansavimo priemonės, visų pirma taksonomija arba ES klimato lyginamieji indeksai, taip pat patikimi pertvarkos planai gali padėti apibrėžti pertvarkos tikslus ir suformuluoti konkrečius pertvarkos finansavimo poreikius įmonės lygmeniu ir ekonominės veiklos lygmeniu ⁽³⁰⁾.
- 3.4. Aiškiai integruodami pertvarkos tikslus ir susijusius pertvarkos finansavimo poreikius į patikimą pertvarkos planą, finansų tarpininkai ir investuotojai gali lengviau suprasti, palyginti pertvarkos finansavimo galimybes ir atlikti jų lyginamąją analizę.
- 3.5. Pertvarkos finansavimo poreikiai gali būti nurodyti kaip planuojamos kapitalo išlaidos ir, kai tinkama, veiklos išlaidos, siejamos su klimato ir aplinkos tikslų įgyvendinimu, taip pat kaip einamosios arba tikslinės pajamos, siejamos su pertvarka.
- 3.6. Kai aktualu, įmonės su finansų tarpininkais ir investuotojais galėtų aptarti savo konkrečius pertvarkos finansavimo poreikius ir tinkamiausius finansavimo sprendimus.

4. PATIKIMŲ PERTVARKOS TRAJEKTORIJŲ NAUDOJIMAS SIEKIANT NUSTATYTI MOKSLISKAI PAGRĮSTUS TIKSLUS

- 4.1. Nustatydamas moksliskai pagrįstus tikslus ir savo pertvarkos finansavimo poreikius įmonės gali naudotis viešai prieinamais tarpsektoriniais arba konkrečioms sektoriams skirtais dekarbonizacijos scenarijais ir trajektorijomis, taip pat, jei yra, aplinkos būklės gerinimo scenarijais.
- 4.2. Rekomenduojama naudoti moksliskai pagrįstus scenarijus ar trajektorijas, o dekarbonizacijos trajektorijos turi atitikti Paryžiaus susitarimą, pavyzdžiui, tai gali būti Tarptautinės energetikos agentūros arba Tarptautinės klimato kaitos komisijos 1,5 °C scenarijai, pagal kuriuos šis dydis neviršijamas arba viršijamas nedaug ⁽³¹⁾.
- 4.3. Atskirų įmonių trajektorijas rekomenduojama koreguoti, atsižvelgiant į Sąjungos klimato ir aplinkos tikslus, tų įmonių veiklos vietas ir pradinę padėtį. Šiais tikslais taip pat rekomenduojama susipažinti su kiekvienai pramonės ekosistemai Europos Komisijos nustatytais kokybinėmis ES pertvarkos trajektorijomis ⁽³²⁾, naudotinomis vertinant su klimatu susijusius pertvarkos iššūkius, turimas aukščiausios klasės technologijas ir bendruosius žaliuosius, skaitmeninius ir atsparumo iššūkius atitinkamame sektoriuje.

⁽²⁹⁾ Priedo 2 skirsnyje parodyta, kaip pertvarkos finansavimo poreikiai gali atspindėti įvairias įmonės pertvarkos tikslų ypatybes skirtingais laikotarpiais. Priedo 2 diagramoje pateiktos įvairios galimybės suformuluoti pertvarkos finansavimo poreikius.

⁽³⁰⁾ Priedo 3 skirsnyje apžvelgiamos priemonės, kurios galėtų būti naudojamos pertvarkos finansavimo poreikiams ir galimybėms pritraukti pertvarkos finansavimą nustatyti.

⁽³¹⁾ Galimas tokių scenarijų šaltinis galėtų būti Finansų sistemos žalinimo tinklo paskelbti scenarijai.

⁽³²⁾ Europos Komisijos kokybinės ES pertvarkos trajektorijos pateiktos tinklalapyje https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_en.

- 4.4. Moksliskai pagrįsti pertvarkos tikslai galėtų būti naudojami pertvarkos finansavimui pritraukti be pertvarkos plano, kai tai yra proporcinga įmonės sudėtingumui, dydžiui ir poveikiui, jei šie tikslai pagrįsti informacija, kuria užtikrinamas jų sąžiningumas, skaidrumas ir atskaitomybė už tiems tikslams pasiekti reikalingos veiklos įgyvendinimą.

5. ES KLIMATO LYGINAMŲJŲ INDEKSŲ NAUDOJIMAS

- 5.1. Prireikus įmonės moksliskai pagrįstus scenarijus ar trajektorijas gali papildyti metodikomis, taikomomis ES klimato lyginamiesiems indeksams. Tos metodikos gali padėti nustatyti individualias trajektorijas įmonės ar projekto lygmeniu arba nustatyti pertvarkos tikslus, taip pat padėti nustatyti įmonių pertvarkos finansavimo poreikius.
- 5.2. Tos pačios metodikos taip pat gali būti taikomos siekiant išvengti situacijos, kai naujos investicijos gali tapti neišnaudojamu turtu, ir galėtų padėti sudaryti sąlygas įtraukti įmonės emisijas arba atitinkamam pertvarkos projektui pritrauktą kapitalą į investicijų arba paskolų portfelį, susietą su ES klimato lyginamuoju indeksu ⁽³³⁾.

6. ES TAKSONOMIJOS NAUDOJIMAS

- 6.1. Nustatydamos pertvarkos tikslus konkrečiai ekonominei veiklai ekonomikos sektoriuose, kuriems taikomi pagal Reglamentą (ES) 2020/852 ⁽³⁴⁾ priimti deleguotieji aktai, įmonės savo pertvarkos finansavimo poreikiams nustatyti gali savanoriškai naudoti taksonomiją kartu su kitais moksliskai pagrįstais atskaitos taškais.
- 6.2. Įmonės raginamos naudoti taksonomiją planuojant investicijas, kurios per penkerius metus (išskirtinėmis aplinkybėmis – dešimt metų) padėtų užtikrinti atitiktį tam tikrai ekonominei veiklai taikomiems taksonominiams kriterijams, nes tokios investicijos jau yra pripažįstamos visiškai atitinkančiomis taksonominius kriterijus.
- 6.3. Įmonės gali naudotis taksonomija, kad nustatytų su pertvarkos ekonomine veikla susijusias tarpines reikšmes ir tarpinius tikslus, toliau didintų aplinkosauginį veiksmingumą arba per ilgesnį laikotarpį, kuris vis dėlto yra pakankamai trumpas, kad derėtų su pertvarka, užtikrintų taksonominės veiklos atitiktį kriterijams. Pavyzdžiui, prireikus įmonės gali naudoti taksonominius kriterijus tam, kad suplanuotų laipsnišką atitikties taksonomijai užtikrinimą: pirmasis per nustatytą laiką įvykdytinasis tikslas galėtų būti – vykdant pertvarką viršyti pagal reikšmingos žalos nedarymo kriterijus nustatytą veiksmingumo lygį, o antrasis per nustatytą laiką įvykdytinasis tikslas – užtikrinti atitiktį svaraus prisidėjimo kriterijams, paaiškintiems veikla grindžiamame pertvarkos plane. ⁽³⁵⁾
- 6.4. Siekdamos pasitelkti taksonomiją pertvarkos finansavimui pritraukti, įmonės savo pertvarkos finansavimo poreikius galėtų išreikšti savo kapitalo išlaidomis. Prireikus jos taip pat galėtų nurodyti šiuos poreikius kaip savo einamąsias ir tikslines veiklos išlaidas arba pajamas, kurios:
- a) atitinka taksonominius kriterijus arba
 - b) atitiks taksonominius kriterijus ateityje, arba
 - c) rodo, kad veiksmingumas yra nuolat didinamas pagal patikimą pertvarkos planą, atitinkantį perėjimą.

7. PATIKIMO PERTVARKOS PLANO NAUDOJIMAS

- 7.1. Nepažeisdamos teisinių reikalavimų įmonės, ypač tos, kurių veikla susijusi su reikšmingu poveikiu arba sudėtingomis pertvarkos trajektorijomis, gali parengti pertvarkos planus įmonės ar veiklos lygmeniu arba abiem lygmenimis, kad struktūrizuotai ir nuosekliai suformuluotų pertvarkos tikslus, tarpines reikšmes, veiksmus ir išteklių poreikius.

⁽³³⁾ Priedo 4 skirsnyje išsamiau paaiškinamos ES klimato lyginamųjų indeksų metodikos ir būdai jas taikyti formuluojant pertvarkos finansavimo poreikius.

⁽³⁴⁾ Pavyzdžiui, Klimato srities deleguotasis aktas ir visi būsimi deleguotieji aktai, kuriais nustatomi techninės analizės kriterijai.

⁽³⁵⁾ Priedo 5 skirsnyje išsamiau paaiškinta, kaip taksonomija gali būti naudojama šiuo tikslu.

- 7.2. Direktyvoje (ES) 2022/2464 nustatyti informacijos teikimo standartai yra patikimų pertvarkos ir veiksmų planų rengimo šablonas, kuriuo įmonės galėtų naudotis siekdamos užtikrinti tokių planų sąžiningumą, skaidrumą ir atskaitomybę.
- 7.3. Taksonomija ir ES klimato lyginamieji indeksai gali būti naudojami kartu su moksliai pagrįstais scenarijais arba trajektorijomis, siekiant nustatyti į tokius planus įtrauktinus tikslus arba finansavimo poreikius tiek įmonių, tiek ekonominės veiklos lygmenimis.
- 7.4. Aplinkos tvarumo planuose taip pat gali būti naudojami ES strateginiai aplinkosaugos veiksmų planai, susiję su žiedine ekonomika ⁽³⁶⁾, biologine įvairove ⁽³⁷⁾ ir nuline tarša ⁽³⁸⁾.

8. FINANSAVIMO PRIEMONĖS PERTVARKOS FINANSAVIMUI PRITRAUKTI

- 8.1. Kad pritrauktų pertvarkos finansavimą, įmonės skatinamos naudoti su pertvarka susijusių finansavimo priemonę arba kelių tokių priemonių derinį, pavyzdžiui, konkrečių rūšių paskolas arba konkrečių ypatybių turinčias kapitalo rinkų emisijas ⁽³⁹⁾.

Žaliosios arba kitos tvarumo paskolos

- 8.2. Jei įmonė turi pertvarkos finansavimo poreikių, ji gali stengtis gauti konkrečių rūšių paskolų, pavyzdžiui, su tvarumu susijusių paskolų, žaliųjų paskolų arba kitų specialiosios paskirties paskolų.
- 8.3. Finansų tarpininkai pradeda siūlyti tokias paskolas ir galėtų pasiūlyti konkurencingas palūkanų normas, jei numatomas aplinkosauginis veiksmingumas, kuriam finansuoti prašoma paskolų, padeda sumažinti pertvarkos riziką arba sudaro sąlygas finansų tarpininkui taikyti mažesnes refinansavimo normas.
- 8.4. Investicijos, kuriomis siekiama konkretaus pertvarkos tikslo, pavyzdžiui, atnaujinti turtą arba daryti naujas investicijas, kuriomis bus sudarytos sąlygos plėtoti klimatui ir aplinkai nedidelį poveikį darančią gamybą, galėtų būti finansuojamos specialiosios paskirties paskola, o pajamos būtų naudojamos tik šiam tikslui (pajamų naudojimu grindžiamas finansavimas). Pertvarkos tikslų, susietų su taksonominiais kriterijais, naudojimas formuluojant investicijų tikslą galėtų būti paskata naudoti pertvarkai skirtas paskolas.
- 8.5. Investicijoms į veiksmingumo didinimą įmonių lygmeniu finansuoti galėtų būti naudojama su tvarumu susijusi paskola, moksliai pagrįstus, per nustatytą laiką įvykdytinus klimato arba aplinkosauginio veiksmingumo tikslus taikant kaip apsaugos priemones ir tais atvejais, kai palūkanų normos yra susietos su planuojamų tvarumo veiklos rezultatų tikslų įvykdymu, išvengiant susisaistymo poveikio.

Žaliosios ar kitos tvarumo obligacijos

- 8.6. Savo pertvarkai finansuoti įmonės taip pat gali išleisti kapitalo rinkos priemones arba konkrečių rūšių obligacijas, pavyzdžiui, žaliąsias obligacijas arba kitas su tvarumu susijusias obligacijas. Obligacijos gali būti naudojamos kapitalui pritraukti tiek įmonės, tiek ekonominės veiklos lygmeniu.
- 8.7. Kad gautų konkrečiam tikslui skirtą pertvarkos finansavimą, emitentai galėtų apsvarstyti galimybę išleisti obligacijas, kurios rodytų, kad pajamos naudojamos pertvarkos tikslams. Nors tarptautiniai žaliųjų obligacijų standartai jau yra priimti ir galėtų būti naudojami pertvarkos finansavimui pritraukti, įmonės taip pat galėtų apsvarstyti galimybę taikyti Europos žaliųjų obligacijų standartą žaliųjų obligacijų emisijai, kuria siekiama finansuoti taksonominę ekonominę veiklą, kurios atitiktis kriterijams bus užtikrinta per penkerius metus (išskirtinėmis aplinkybėmis – dešimt metų).

⁽³⁶⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos“. COM/2020/98 final.

⁽³⁷⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“. COM/2020/380 final.

⁽³⁸⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Kuriamė sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos““. COM/2021/400 final.

⁽³⁹⁾ Priedo 6 skirsnyje pateikti toliau aprašytą finansavimo priemonių pavyzdžiai.

- 8.8. Su tvarumu susijusios obligacijos gali būti naudojamos pritraukti kapitalui įmonės tvarumo veiklos rezultatams pagerinti tiek įmonės, tiek veiklos lygmeniu. Jos turėtų būti susietos su patikimais tvarumo veiklos rezultatų tikslais (pavyzdžiui, taksonomijos pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais) ir laikotarpiu, suderinamu su pertvarka, nes kuponai paprastai išleidžiami su sąlyga, kad bus pasiekti numatyti veiklos rezultatai ir bus taikomos paskatos jų siekti.
- 8.9. 3–7 punktuose nurodytos tvaraus finansavimo priemonės gali būti naudojamos kaip veiklos rezultatų tikslai ir siekiant dar labiau padidinti su tvarumu susijusių obligacijų patikimumą.

Nuosavo kapitalo finansavimas ir specializuotas skolinimas

- 8.10. Įmonės taip pat gali išleisti nuosavybės priemones arba apsvarstyti galimybę naudotis specializuotais skolinimo sprendimais, susijusiais su tvarumo veiklos rezultatų tikslais įmonės, projekto ar ekonominės veiklos lygmeniu. Nustatant tokius veiklos rezultatų tikslus galima taikyti metodus, panašius į aprašytuosius pirmiau.

9. REKOMENDACIJA FINANSŲ TARPININKAMS IR INVESTUOTOJAMS, PAGEIDAUJANTIEMS TEIKTI PERTVARKOS FINANSAVIMĄ

Pertvarkos finansavimo tikslų nustatymo ir projektų ar įmonių identifikavimo priemonės

- 9.1. Finansų tarpininkai gali prisidėti prie pertvarkos finansavimo, į savo skolinimo arba investavimo strategiją įtraukdami pertvarkos finansavimo tikslus.
- 9.2. Nustatydami pertvarkos tikslus ir rengdami pertvarkos finansavimo metodus portfeliams ir investicijų ar skolinimo strategijoms, finansų tarpininkai gali:
 - a) atsižvelgti į įmonėms skirtas rekomendacijas dėl pertvarkos finansavimo poreikių ir tikslų nustatymo ⁽⁴⁰⁾;
 - b) užtikrinti, kad taikant pertvarkos finansavimo metodą būtų prisidedama prie realiosios ekonomikos pertvarkos ir dekarbonizacijos, atsižvelgiama į skirtingą įmonių pradinę padėtį, taikomas proporcingumo principas (visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms) ir įtraukiamos atitinkamos su klimatu ir aplinka susijusios apsaugos priemonės, laikantis šioje rekomendacijoje pateiktos pertvarkos finansavimo apibrėžties;
 - c) pertvarkos finansavimo metodą išreikšti konkrečiais tikslais, susijusiais su klimato ar aplinkos tikslais ir skirtais visų klasių turtui, taip pat apimančiais visų rūšių finansavimą ir visus ekonomikos sektorius, kurie yra svarbūs pertvarkai;
 - d) laikyti konsultacijas ir bendradarbiavimą svarbiomis pertvarkos finansavimo strategijos dalimis.
- 9.3. Investuotojai ir turto savininkai gali parengti panašius metodus savo nuosavam turtui.
- 9.4. Siekdami investavimo strategijas įgyvendinti pasinaudodami pertvarkos finansavimo metodais, taip pat nustatyti pertvarkos tikslus atitinkančias įmones ir projektus, finansų tarpininkai ir investuotojai gali ⁽⁴¹⁾:
 - a) naudoti įmonių pateiktą informaciją, įskaitant pertvarkos planus ir įmonių ataskaitas, pertvarkos tikslams ir pertvarkos finansavimo poreikiams nustatyti;
 - b) naudoti dekarbonizacijos metodikas, kurių reikalaujama pagal ES klimato lyginamuosius indeksus, pavyzdžiui, aiškius įmonių dekarbonizacijos tikslus, ir kartu riboti naujas investicijas į potencialiai neišnaudojamą turtą;
 - c) naudoti taksonomijos sistemą ir kriterijus, kad nustatytų investicijas į taksonominę veiklą, kuri ateityje galėtų atitikti kriterijus, prareikvus taikydami tarpinius etapus pagal grafiką, suderinamą su pertvarka. Pavyzdžiui, prareikvus apsvarstyti galimybę pirmiausia finansuoti pertvarkos etapus, kuriais būtų viršytas pagal reikšmingos žalos nedarymo kriterijus nustatytas veiksmingumo lygis, o antruoju etapu užtikrinti atitiktį svaraus prisidėjimo kriterijams, paaiškintiems veikla grindžiamame pertvarkos plane;
 - d) naudoti atskleidžiamą informaciją ir prospektus, kurie pridedami išleidžiant žaliąsias, pertvarkos ir su tvarumu susijusias obligacijas arba nuosavybės vertybinius popierius.

⁽⁴⁰⁾ Taip pat atsižvelgti į priedo 2 skirsnį.

⁽⁴¹⁾ Priedo 7 skirsnyje tokios priemonės aprašomos išsamiau.

10. BENDRADARBIAVIMAS SU ĮMONĖMIS, KURIOMS REIKIA PERTVARKOS FINANSAVIMO

- 10.1. Finansų tarpininkai skatinami bendradarbiauti su klientais ir pertvarką vykdančiomis įmonėmis, į kurias investuojama, ypač tais atvejais, kai yra didelis pertvarkos finansavimo poreikis.
- 10.2. Bendradarbiavimo politika galėtų apimti atitinkamų skolinimo ar investavimo strategijų, kurios galėtų būti pritaikytos prie atitinkamų pertvarkos finansavimo poreikių, ir tinkamumo finansuoti pagal šias strategijas sąlygų nustatymą.
- 10.3. Bendradarbiaujant su klientais ir įmonėmis, į kurias investuojama, būtų galima aptarti šiuos aspektus:
- a) reikšmingą poveikį tvarumui, riziką ir galimybes, taip pat priemones, taikomas reaguojant į poveikį klimatui ir aplinkai bei riziką;
 - b) tai, kaip nustatomas indėlis siekiant klimato arba aplinkos tikslo ir koks yra skolinimo ar investicijų laikotarpis;
 - c) pagrindines pertvarkos trajektorijas, siekiant užtikrinti, kad skolinimo arba investavimo strategija būtų suderinama su pertvarka;
 - d) tai, ar taikomas reikšmingos žalos nedarymo principas, apibrėžtas Reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnyje, arba tai, kaip jis taikomas ir kaip šalinamas neigiamas poveikis;
 - e) kaip bus atsižvelgiama į tvarumo veiklos rezultatus ir įmonių pertvarkos tikslus bei planus, be kita ko, vertinant neišnaudojamo turto riziką ir žvelgiant plačiau pertvarkos riziką bei fizinę riziką.

11. PERTVARKOS FINANSAVIMO SPRENDIMAI

- 11.1. Be bendrųjų skolinimo ir finansavimo sprendimų, finansų tarpininkai gali siūlyti pertvarkos finansavimo sprendimus įmonėms arba projektams, turintiems didelių pertvarkos finansavimo poreikių.
- 11.2. Pavyzdžiui, jie galėtų siūlyti paskolas arba finansavimo produktus, kurie gali padėti finansuoti pertvarkos investicijas vietoje, pavyzdžiui, grindžiamus:
- a) Reglamentą (ES) 2020/852 atitinkančiomis investicijomis, kurios padeda prasmingai padidinti įmonės vykdomos kriterijus atitinkančios taksonominės veiklos dalį;
 - b) ES klimato lyginamaisiais indeksais, kai jie papildo moksliai pagrįstus scenarijus ar trajektorijas;
 - c) patikimais subjekto arba veiklos lygmens pertvarkos planais, kuriais įgyvendinami moksliai pagrįsti tikslai;
 - d) patikimais moksliai pagrįstais tikslais (jei tai proporcinga), kuriuos papildo informacija, kuria užtikrinamas sąžiningumas, skaidrumas ir atskaitomybė;
 - e) aplinkosauginių pėdsakų mažinimu, suderintu su ir vykdomu vadovaujantis ES strateginiais aplinkosaugos veiksmų planais, susijusiais su žiedine ekonomika ⁽⁴²⁾, biologine įvairove ⁽⁴³⁾ ir nuline tarša ⁽⁴⁴⁾;
 - f) pirmiau nurodytų dalykų deriniu, pavyzdžiui, kai į pertvarkos planus įtraukiami pertvarkos finansavimo poreikiai, nustatyti remiantis taksonomija arba ES klimato lyginamaisiais indeksais.
- 11.3. Finansų tarpininkai gali apsvarstyti galimybę nustatyti paskatas, kuriomis būtų skatinama itin veiksmingai siekti įmonės pertvarkos tikslų, pavyzdžiui, atlyginti už pažangą siekiant pertvarkos tikslų arba užtikrinant taksonominės veiklos atitiktį kriterijams taikant patrauklias palūkanų normas, pavyzdžiui, remiantis sumažinta pertvarkos rizika arba geresnėmis finansavimo išlaidomis.

⁽⁴²⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos“. COM/2020/98 *final*.

⁽⁴³⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“. COM/2020/380 *final*.

⁽⁴⁴⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Kuriame sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulines oro, vandens ir dirvožemio taršos““. COM/2021/400 *final*.

12. PERTVARKA IR FIZINĖ RIZIKA

- 12.1. Kad būtų pašalinta dėl nesuderinamumo su pertvarka kylanti finansinė rizika, finansų tarpininkai ir investuotojai raginami įvertinti, kaip jų pertvarkos tikslai ir pertvarkos finansavimo tikslai dera su jų rizikos valdymo strategijomis ir padeda jas įgyvendinti.
- 12.2. Visų pirma finansų tarpininkai ir investuotojai skatinami:
- rizikos valdymo ir bendradarbiavimo sistemose atsižvelgti į sandorio šalių pateiktą perspektyvomis grindžiamą informaciją, pavyzdžiui, pertvarkos tikslus ir planus, įskaitant informaciją apie jų patikimumą ir metines pažangos ataskaitas;
 - apsvarstyti galimybę finansuoti pertvarkos projektus, kurie gali sumažinti neigiamą poveikį tvarumo veiksniams, būsimą pertvarkos riziką ir fizinę riziką, pavyzdžiui, laikantis prisitaikymo prie klimato kaitos taksonomijos gairių.

13. REKOMENDACIJA DĖL MAŽŪJŲ IR VIDUTINIŲ ĮMONIŲ

Mažosios ir vidutinės įmonės, siekiančios gauti pertvarkos finansavimą

- 13.1. Jei MVĮ pageidautų pritraukti pertvarkos finansavimą, joms reikės proporcingų priemonių, atsižvelgiant į jų dydį, administracinius gebėjimus ir išteklius, todėl jos raginamos bendradarbiauti su finansų tarpininkais ir investuotojais, kad išsiaiškintų joms prieinamas finansavimo galimybes ir paramos paslaugas.
- 13.2. MVĮ, kurios yra suinteresuotos prisidėti prie pertvarkos, galėtų apsvarstyti galimybę pritraukti pertvarkos finansavimą su pertvarka susijusioms savo investicijoms, kurios galėtų būti neatidėliotinos arba suplanuotos ateičiai investicijos, pavyzdžiui, į:
- naujas žaliąsias technologijas;
 - esamos ekonominės veiklos ar turto atnaujinimą;
 - investicijas į didelio poveikio technologijas;
 - žaliojo tiekimo politiką (pvz., atsinaujinančiųjų išteklių energiją);
 - veiklą, kuria žalinamos jų pagalbinės funkcijos, pavyzdžiui, didinamas jų pastatų energijos vartojimo efektyvumas, nuomojamos ar išigijamos elektra varomos transporto priemonės, mažinama jų naudojamų transporto priemonių priklausomybė nuo iškastinio kuro, žalinamas jų maisto tiekimas ir t. t.
- 13.3. Biržinės MVĮ patenka į Direktyvos (ES) 2022/2464 taikymo sritį ir ateityje atskleis informaciją apie tvarumą pagal supaprastintus informacijos teikimo standartus. MVĮ, kurios nepatenka į tos direktyvos taikymo sritį, tačiau yra suinteresuotos teikti savo pagrindinę informaciją apie tvarumą, gali apsvarstyti galimybę taikyti šiuos supaprastintus informacijos teikimo standartus arba kitus šiuo tikslu MVĮ pritaikytus savanoriško informacijos teikimo standartus ⁽⁴⁵⁾.
- 13.4. Didelės įmonės primygtinai raginamos proporcingai remti savo vertės grandinėje veikiančias MVĮ, kurios yra suinteresuotos gauti pertvarkos finansavimą, t. y. padėti įvertinti pertvarkos finansavimo poreikius ir, kai aktualu, gauti pagrindinę informaciją apie tvarumą, nepriklausomai nuo to, ar toms įmonėms privaloma teikti informaciją apie tvarumą.
- 13.5. Kai aktualu, didesnės įmonės taip pat galėtų bendradarbiauti su finansų įstaigomis, kad savo vertės grandinės partneriams, kuriems reikia pertvarkos finansavimo (visų pirma pertvarkai svarbių sektorių MVĮ), galėtų pasiūlyti palankias finansavimo sąlygas ir (arba) pirkimo sąlygas ⁽⁴⁶⁾.

⁽⁴⁵⁾ Pagal Direktyvą (ES) 2022/2464 biržinės MVĮ (išskyrus labai mažas įmones) privalės pradėti teikti informaciją 2027 m. apie 2026 finansinius metus. Biržinės MVĮ galės teikti informaciją pagal atskirus, proporcingus EFRAG parengtus standartus.

⁽⁴⁶⁾ Pavyzdžiui, bendrovės gali padėti MVĮ (nepriklausomai nuo to, ar joms privaloma teikti informaciją apie tvarumą) savanoriškai naudotis Sąjungos tvaraus finansavimo priemonėmis arba kitomis moksliskai pagrįstomis priemonėmis, kad apie savo pertvarkos projektus, pertvarkos tikslus arba pertvarkos planus, kuriais mažinama pertvarkos rizika, skaidriai ir prasmingai praneštų bankams.

14. Mažoms ir vidutinėms įmonėms skirti finansavimo sprendimai

- 14.1. MVĮ turi ribotas galimybes teikti išsamią informaciją, todėl finansų tarpininkai ir investuotojai raginami santykiuose su MVĮ klientais taikyti proporcingumo principą. Jie neturėtų prašyti daugiau informacijos, nei būtina, o informacijos iš MVĮ vertės grandinės partnerių prašyti saikingai.
- 14.2. Finansų tarpininkai skatinami siūlyti švietimo ir informuotumo didinimo programas, konsultavimo paslaugas arba internetines priemones, kad padėtų pertvarkos finansavimu suinteresuotoms MVĮ gauti daugiau informacijos apie pertvarkos riziką ir galimybes.
- 14.3. Be to, suinteresuotoms MVĮ galėtų būti teikiama parama, kad jos galėtų paprastai įvertinti savo pertvarkos finansavimo poreikius.
- 14.4. MVĮ galėtų būti siūlomi su žaliaisiais ir pertvarkos aspektais susiję finansavimo sprendimai, kurie yra proporcingi ir tinkami naudoti MVĮ ir kuriais skatinamas jų naudojimas, atsižvelgiant į tai, kad nebiržinėms MVĮ netaikomos informacijos teikimo pareigos pagal Direktyvą (ES) 2022/2464 ir Reglamentą (ES) 2020/852.

15. REKOMENDACIJOS VALSTYBĖMS NARĖMS

Valstybės narės raginamos apsvarstyti toliau pateikiamas pertvarkos finansavimo skatinimo rekomendacijas.

- 15.1. Valstybės narės raginamos didinti rinkos dalyvių informuotumą apie poreikį finansuoti investicijas į žaliąją pertvarką ir apie esamus standartus, principus ir apsaugos priemones, kuriais galima užtikrinti tokių investicijų patikimumą ir aplinkosauginį naudingumą. Jos galėtų paaiškinti, kokią naudą galima gauti šiuo tikslu taikant ES tvaraus finansavimo priemones.
- 15.2. Valstybės narės galėtų skatinti rinkos dalyvius naudoti mokslškai pagrįstus atskaitos scenarijus, kuriuose atsižvelgta į dekarbonizacijos trajektorijas pagal Paryžiaus susitarimą, pavyzdžiui, Tarptautinės energetikos agentūros (TEA) arba Tarptautinės klimato kaitos komisijos (IPCC) 1,5 °C scenarijus, pagal kuriuos šis dydis neviršijamas arba viršijamas nedaug, arba ES, nacionalines ar sektorines trajektorijas, kuriose daroma nuoroda į šiuos TEA arba IPCC scenarijus.
- 15.3. Valstybės narės galėtų skatinti rinkos dalyvius bendradarbiauti pagal ES ir nacionalines konkurencijos taisykles, kad būtų dalijamasi įgyta patirtimi ir geriausia praktika teikiant pertvarkos finansavimą arba siekiant jį gauti ir sprendžiant bendras problemas. Valstybės narės galėtų pasinaudoti vaidmeniu, kurį galėtų atlikti pramonės asociacijos ir kitos įtakingos įstaigos.
- 15.4. Kad padėtų rengti su pertvarka susijusius finansavimo sprendimus ir politiką, kuriuose atsispindi geografinė priklausomybė, valstybės narės galėtų skatinti stiprinti gebėjimus, susijusius su pertvarkos finansavimo priemonėmis ir politika, įskaitant valstybės tarnautojų, reguliavimo institucijų ir finansų sektoriaus specialistų mokymą.
- 15.5. Valstybės narės, atsižvelgdamos į proporcingumo principą, galėtų skatinti kurti ir propaguoti MVĮ pritaikytus novatoriškus tvaraus finansavimo produktus ir paslaugas.
- 15.6. Valstybės narės galėtų mažosioms ir vidutinėms įmonėms padėti savanoriškai teikti su tvarumu ir pertvarkos finansavimu susijusią pagrindinę informaciją suinteresuotiesiems subjektams, finansų tarpininkams ir investuotojams, o tai galėtų padidinti MVĮ siūlomų finansavimo galimybių įvairovę.
- 15.7. Valstybės narės galėtų skatinti daugiašalius plėtros bankus ir nacionalinius skatinamojo finansavimo bankus remti šias pastangas teikiant techninę pagalbą.
- 15.8. Valstybės narės galėtų skatinti vietos bankų ir MVĮ iniciatyvas parengti ir įgyvendinti tvaraus finansavimo strategijas ir patikimus pertvarkos tikslus arba, kai aktualu, MVĮ skirtus pertvarkos planus.

16. REKOMENDACIJA EUROPOS PRIEŽIŪROS INSTITUCIJOMS IR NACIONALINĖMS KOMPETENTINGOMS INSTITUCIJOMS

Europos priežiūros institucijos ir nacionalinės kompetentingos institucijos raginamos:

- 16.1. atsižvelgti į šią rekomendaciją vykdydamos su pertvarka susijusios ekomanipuliavimo rizikos stebėseną ir priežiūrą;
- 16.2. vertindamos prižiūrimų subjektų finansinę riziką, susijusią su pertvarka, atsižvelgti į atitinkamą perspektyvomis grindžiamą informaciją, įtrauktą į pertvarkos tikslus, patikimus pertvarkos planus arba pagal taksonomijos reikalavimus atskleidžiamą informaciją;
- 16.3. didinti prižiūrimų subjektų informuotumą apie tai, kaip reguliavimo sistema leidžia naudoti perspektyvomis grindžiamą sandorio šalių arba įmonių, į kurias investuojama, informaciją vertinant, valdant ir stebint pertvarkos ir fizinę riziką;
- 16.4. kartu su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis stiprinti gebėjimus pertvarkos finansavimo srityje ir skatinti puoselėti patikimą pertvarkos finansavimo aplinką visoje ES.

Priimta Briuselyje 2023 m. birželio 27 d.

Komisijos vardu
Mairead MCGUINNESS
Komisijos narė

PRIEDAS

Šis priedas pridedamas prie Komisijos rekomendacijos dėl perėjimo prie tvarios ekonomikos finansavimo palengvinimo ⁽¹⁾. Jis papildo rekomendaciją išsamesniais svarstytais aspektais ir pavyzdžiais, kuriais siekiama paskatinti subjektus savanoriškai naudotis ES tvaraus finansavimo sistemos priemonėmis pertvarkai finansuoti. Jame pateikiama įvairių galimybių ir pasiūlymų įmonėms ir finansų įstaigoms, kaip nustatyti pertvarkos tikslus, suformuluoti ir nustatyti pertvarkos finansavimo poreikius ir projektus, taip pat pritraukti ar teikti pertvarkos finansavimą.

Turinys

1. Žaliojo ir pertvarkos finansavimo ryšys	35
2. Svarstymas, kaip atskiri pertvarkos tikslai galėtų atspindėti įmonės skirtingų rūšių poveikį, rizikas ir galimybes	35
3. Tvaraus finansavimo priemonių, skirtų pertvarkos finansavimo poreikiams suformuluoti ir nustatyti, apžvalga	38
4. ES klimato lyginamųjų indeksų metodikos	38
5. ES taksonomija	39
5.1. Kam gali būti naudojama ES taksonomija?	39
5.2. Taksonomija kaip pertvarkos priemonė	40
5.3. Galimybės pasinaudoti taksonomija pertvarkos finansavimo poreikiams nustatyti	40
6. Finansavimo priemonės pertvarkos finansavimui pritraukti	42
7. Finansų tarpininkų ir investuotojų naudojimas Europos Sąjungos tvaraus finansavimo priemonėmis	43

⁽¹⁾ Komisijos rekomendacija dėl perėjimo prie tvarios ekonomikos finansavimo palengvinimo (C(2023) 3844).

1. Žaliojo ir pertvarkos finansavimo ryšys

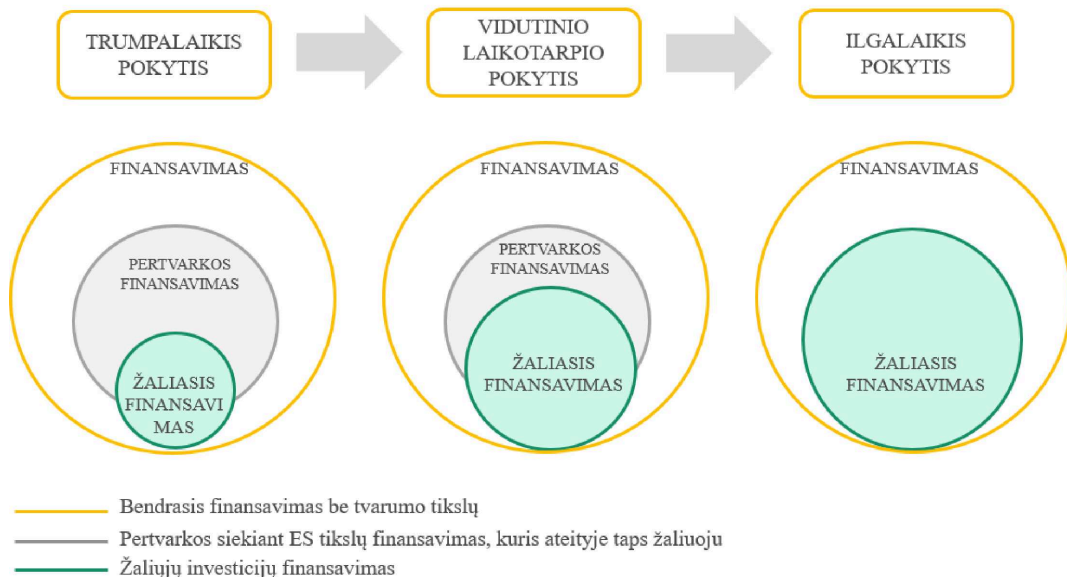
Tvariu finansavimu laikomas tiek jau aplinką tausojančios veiklos finansavimas, tiek ilginiui prie tokių veiksmingumo lygių pereinančios veiklos finansavimas.

Toliau pateikiamoje 1 diagramoje parodyta, kaip pertvarkos finansavimas susijęs su bendroju finansavimu ir žaliuoju finansavimu ir kaip šios skirtingos finansavimo formos gali keistis trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu.

Bendrasis finansavimas, nesusijęs su jokiais tvarumo tikslais, gali būti atskirtas nuo žaliojo finansavimo ir pertvarkos finansavimo. Toks bendrasis finansavimas šiuo metu gali būti teikiamas tiek didelio poveikio, tiek mažo poveikio veiklai. Ilgainiui vykstant ekonomikos pertvarkai didelio poveikio veiklą reikės pertvarkyti, kad ji taptų mažo poveikio veikla.

Pertvarkos finansavimo tikslas yra tą pertvarką finansuoti. Tai gali būti pajamų naudojimu grindžiamas finansavimas ir bendrosios paskirties (įmonių) finansavimas. Trumpuoju laikotarpiu pertvarkos finansavimas dažnai nepadidins veiksmingumo tiek, kad jis atitiktų žaliojo veiksmingumo tikslus. Tačiau ilguoju laikotarpiu pertvarkos finansavimas turi būti suderintas su ES klimato ir aplinkos tikslais ir todėl bus laikomas žaliuoju arba mažo poveikio veiklos finansavimu.

1 diagrama. Santykis tarp žaliojo ir pertvarkos finansavimo šiandien ir ateityje

2. Svarstymas, kaip atskiri pertvarkos tikslai galėtų atspindėti įmonės skirtingų rūšių poveikį, rizikas ir galimybes

Šis skirsnis susijęs su Komisijos rekomendacijos 3 ir 4 punktais.

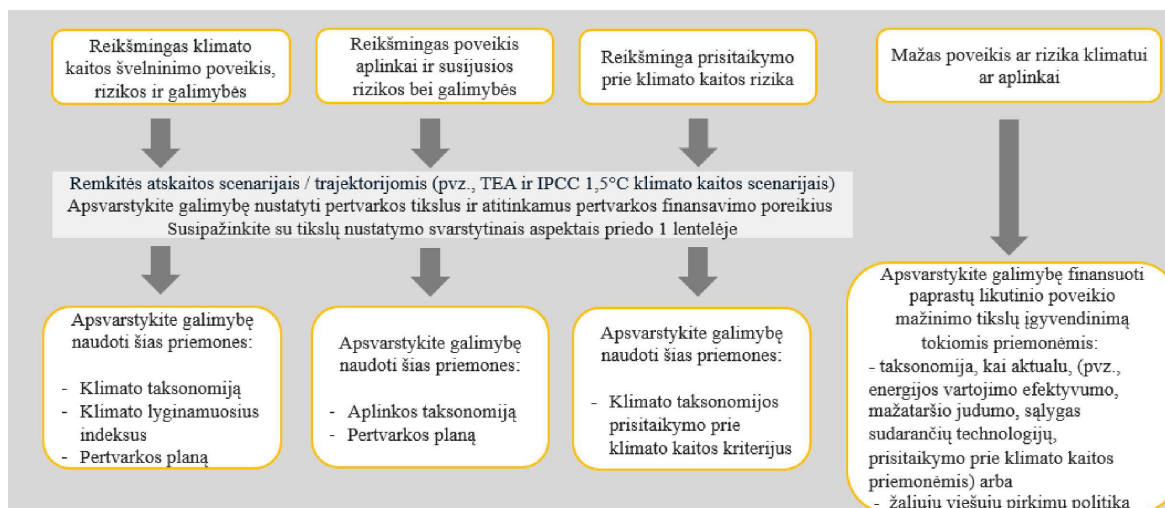
Savo pertvarkos finansavimo poreikius įmonės gali vertinti remdamosi savo su tvarumu susijusiu poveikiu, rizikomis ir galimybėmis. Juos galima nustatyti atlikus reikšmingumo vertinimą pagal dvejojo reikšmingumo metodą.

Atlikdamos šį vertinimą, įmonės, siekdamos nustatyti ir įvertinti fizines ir pertvarkos rizikas bei galimybes trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, gali naudotis su klimatu ir aplinka susijusių scenarijų analize. Remdamosi tokio reikšmingumo vertinimo ⁽²⁾ rezultatais, įmonės prirėkus galėtų nustatyti pertvarkos tikslus ir pertvarkos finansavimo poreikius bei išsipareigojimus.

⁽²⁾ Tvarumo klausimas yra reikšmingas poveikio požiūriu, kai jis yra susijęs su įmonės reikšmingu faktiniu ar galimu, teigiamu ar neigiamu poveikiu žmonėms ar aplinkai trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais. Poveikio požiūriu reikšmingas tvarumo klausimas apima poveikį, kuri įmonė sukėlė arba prie kurio prisidėjo, taip pat poveikį, kuris yra tiesiogiai susijęs su įmonės veikla, produktais ir paslaugomis per jos verslo santykius. Tvarumo klausimas gali būti reikšmingas ir finansiniu požiūriu, pavyzdžiui, jei tvarumo rizika pasireiškia dėl neišnaudojamo turto.

2 diagramoje apžvelgiamos priemonės, kurios gali būti naudojamos svarstant, kaip apibrėžti pertvarkos finansavimo poreikius reikšmingo poveikio atveju ir kaip apibrėžti finansavimo poreikius mažo ar likutinio poveikio atveju.

2 diagrama. Kaip atskiri pertvarkos tikslai ir galiausiai pertvarkos finansavimo poreikiai galėtų atspindėti įmonės skirtingų rūšių poveikį, rizikas ir galimybes?

Planuodamos savo pertvarką ir nustatydamos pertvarkos finansavimo poreikius įmonės raginamos apvarstyti galimybę nustatyti **pertvarkos tikslus**, grindžiamus su pertvarka suderinamomis atitinkamomis **pertvarkos trajektorijomis**, atsižvelgdamos į poveikio rūšį ir kitus veiksnius, kaip antai to poveikio sunkumą, mastą, aprėptį ir neištisomumą. Šiuo tikslu įmonės gali remtis pagal Direktyvą (ES) 2022/2464 (Įmonių informacijos apie tvarumą teikimo direktyvą) ir jos įgyvendinimo aktus nustatytais standartais ir gairėmis.

Įmonės raginamos apvarstyti, kaip nustatant pertvarkos tikslus ir susijusius pertvarkos finansavimo poreikius būtų galima atsižvelgti į skirtingą poveikį, rizikas ir galimybes.

1 lentelė.

Bendrieji svarstymini aspektai nustatant klimato ir aplinkos tikslus reikšmingo poveikio atveju

- 1) Apsvarstykite galimybę rengdami šiam procesui skirtą metodiką naudoti patikimas orientacines sistemas, įskaitant:
 - moksliskai pagrįstą scenarijų analizę ir pasaulines, ES ar nacionalines sektorines 1,5 °C trajektorijas, pagal kurias šis dydis neviršijamas arba viršijamas nedaug, remiantis Tarpvyriausybines klimato kaitos komisijos (IPCC), Tarptautinės energetikos agentūros (TEA) ar kitomis patikimomis ir moksliskai pagrįstomis privačiomis iniciatyvomis. Apsvarstykite scenarijus, kurie atspindėtų konkrečias įmonės aplinkybes, susijusias su geografinė vieta ir ekonomine veikla;
 - Sąjungos tvaraus finansavimo reguliavimo sistemą, įskaitant Taksonomijos reglamentą ir ES klimato lyginamųjų indeksų metodiką (žr. šio priedo 3–5 skirsnius);
 - Sąjungos strateginius aplinkosaugos veiksmų planus dėl žiedinės ekonomikos ⁽³⁾, biologinės įvairovės ⁽⁴⁾ ir nulinės taršos ⁽⁵⁾;

⁽³⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos“, COM(2020) 98 final.

⁽⁴⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“, COM/2020/380 final.

⁽⁵⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Kuriame sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos“, COM(2021) 400 final.

-
- Komisijos kokybines ES pertvarkos trajektorijas ⁽⁶⁾ dėl su klimatu susijusių aspektų, kai vertinami pertvarkos iššūkiai ir turimos aukščiausios klasės technologijos atitinkamame sektoriuje.
- 2) Apsvarstykite galimybę nustatyti pertvarkos tikslus, kurie būtų per tam tikrą laiką pasiektini, mokslškai pagrįsti ir tinkami įgyvendinti, kad būtų užtikrintas jų patikimumas.
 - 3) Apsvarstykite galimybę išskaidyti šiuos tikslus veiklos ir produktų lygmenimis ir nustatyti pagrindinius svertus veiklos lygmeniu, įskaitant finansinius išteklius, kad būtų užtikrintas šių tikslų operacionalizavimas.
 - 4) Atsižvelgdami į 3 punktą, kai aktualu, apsvarstykite galimybę nurodyti numatomus dekarbonizacijos svertus ir jų bendrą kiekybinį indėlį siekiant išmetamo ŠESD mažinimo tikslų, taip pat suplanuotus pagrindinius veiksmus, įskaitant įmonės produktų ir paslaugų portfelio pokyčius ir naujų technologijų diegimą.
 - 5) Apsvarstykite galimybę nustatyti pertvarkos tikslų įgyvendinimo matavimo ir stebėjimo rodiklius, tokius kaip veiksmų efektyvumas, ilgainiui padaryta pažanga ir suinteresuotųjų subjektų įtraukimas.
 - 6) Apsvarstykite galimybę nurodyti, kaip verslo planavimo ir finansų planavimo procesuose ir rizikos valdymo sistemoje atsižvelgiama į pertvarkos tikslus.
 - 7) Apsvarstykite bendrą pertvarkos tikslų aplinkosauginį naudingumą, kad dėl vieno tikslo nebūtų aukojamas kitas, ir galimybę šiuo tikslu taikyti reikšmingos žalos nedarymo principą pagal Taksonomijos reglamentą. Taip pat apsvarstykite galimybę taikyti būtiniausias apsaugos priemones, susijusias su žmogaus ir darbuotojų teisėmis.
 - 8) Apsvarstykite galimybę imtis priemonių, kad būtų užtikrintas tikslų ir jų nustatymo pagrindo skaidrumas, kad tai paskatintų investuotojus ir finansų tarpininkus į juos atsižvelgti teikiant pertvarkos finansavimą. Pavyzdžiui, verta apsvarstyti galimybę tikslus aiškiai suformuluoti patikimame pertvarkos plane, kuriame atsispindi priklausomybė nuo išorės veiksnių ⁽⁷⁾ visose įmonės veiklos vietose, kad jų įgyvendinimas atrodytų labiau tikėtinas.
 - 9) Apsvarstykite galimybę užtikrinti, kad būtų įdiegtas patikimas valdymo procesas, kuris padėtų įgyvendinti ir prižiūrėti pertvarkos tikslus, įskaitant:
 - a) įmonės administracinių, valdymo ir priežiūros organų suteikiamą pertvarkos tikslų patvirtinimą;
 - b) patikimų kontrolės priemonių nustatymą, įskaitant aiškų pareigų ir atsakomybės, susijusių su veiksmų, kuriais remiamas šių pertvarkos tikslų įgyvendinimas, priežiūra ir įgyvendinimu, paskirstymą;
 - c) reguliarių pertvarkos tikslų įgyvendinimo ataskaitų teikimą valdymo organams.
 - 10) Kai aktualu, apsvarstykite galimybę pasinaudoti trečiosios šalies patikrinimu ir patikinimu, kad būtų padidintas pertvarkos tikslų ir susijusio tikslų nustatymo proceso bei tolesnių veiksmų patikimumas.
-

2 lentelė.

Svarstylini aspektai, susiję su paprastais gerinimo tikslais nereikšmingo poveikio atveju

-
- 1) Įmonių, kurių pagrindinės ekonominės veiklos poveikis yra mažas, atveju gali būti įmanoma sumažinti likutinį poveikį, kuris gali būti daromas, pavyzdžiui, atliekant tos įmonės paramos funkcijas (pvz., biurų pastatų energijos vartojimo efektyvumas, su transportu ar judumu susiję išmetami teršalai, atsinaujinančiųjų išteklių energijos pirkimas, maisto tiekimo žalinimas ir kt.).
 - 2) Kai aktualu, apsvarstykite:
 - a) paprastus gerinimo tikslus, pvz., investuoti į pastatų energijos vartojimo efektyvumą ir taip gerokai sumažinti naudojant elektros energiją ar šilumą išmetamą teršalų kiekį, taip pat imtis kitų panašių investicijų, visų pirma į sąlygas sudarančią veiklą, aprašytą pagal Reglamentą (ES) 2020/852 (Taksonomijos reglamentą) priimtuose deleguotuosiuose aktuose;
 - b) viešųjų pirkimų politiką, kurią įgyvendinant daugiausiai dėmesio skiriama tvarumo aspektams.
-

⁽⁶⁾ Komisijos kokybines ES pertvarkos trajektorijas pateiktos tinklalapyje https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_en

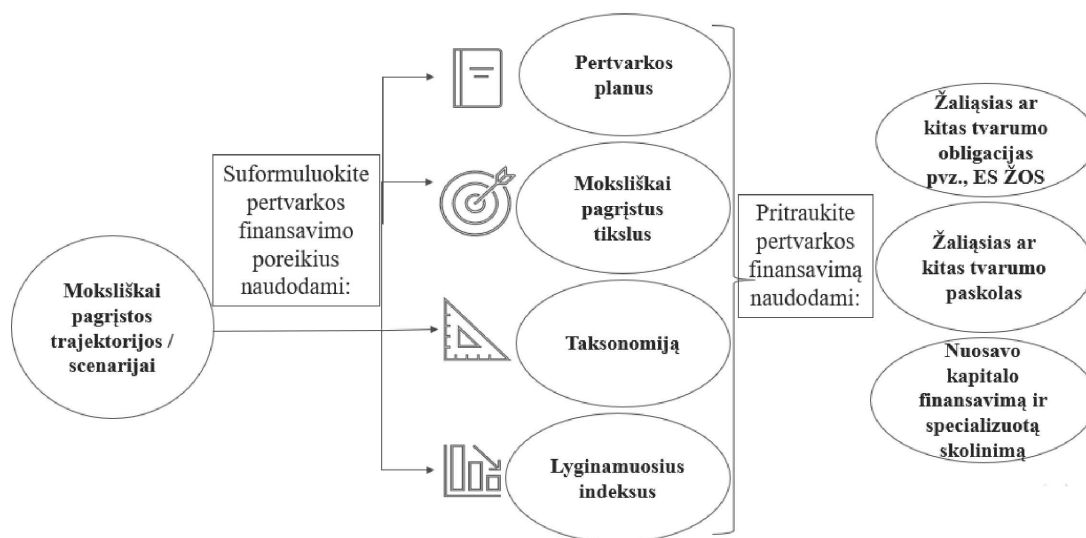
⁽⁷⁾ Įmonės priklausomybė nuo išorės veiksnių įvairiose geografinėse teritorijose įgyvendinant subjekto lygmens pertvarkos planą, pvz., nuo galimos būsimos politikos, technologinio pasirėngimo, socialinio priimtimumo, išteklių prieinamumo ir fizinio poveikio klimatui visose jos veiklos vietose.

3. Tvaraus finansavimo priemonių, skirtų pertvarkos finansavimo poreikiams suformuluoti ir nustatyti, apžvalga

Tvaraus finansavimo priemonės, visų pirma taksonomija arba ES klimato lyginamieji indeksai, taip pat patikimi pertvarkos planai gali padėti apibrėžti pertvarkos tikslus ir suformuluoti konkrečius pertvarkos finansavimo poreikius įmonės lygmeniu ir ekonominės veiklos lygmeniu. Pertvarkos finansavimą tuomet galima pritraukti naudojant žaliąsias arba su tvarumu susijusias obligacijas, paskolas, nuosavo kapitalo finansavimą arba specializuotą skolinimą.

Toliau pateikiamoje 3 diagramoje apžvelgiamos priemonės, kurios gali būti naudojamos siekiant suformuluoti pertvarkos finansavimo poreikius ir tą finansavimą pritraukti.

3 diagrama. Galimybės suformuluoti pertvarkos finansavimo poreikius ir pritraukti pertvarkos finansavimą

4. ES klimato lyginamųjų indeksų metodikos

Šis skirsnis susijęs su Komisijos rekomendacijos 5 punktu.

Kai konkrečiam sektoriui skirtų moksliskai pagrįstų trajektorijų ar veiksmų gairių nėra, įmonės galėtų apvarstyti galimybę taikyti ES klimato lyginamųjų indeksų metodikas ir jas naudoti taip, kad būtų užtikrintas suderinamumas su TEA arba IPCC 1,5 °C scenarijumi.

Kai konkrečiam sektoriui skirti moksliskai pagrįsti scenarijai ir trajektorijos egzistuoja, įmonės galėtų apvarstyti, ar juos naudojamos jos taip pat galės atitikti ES klimato lyginamųjų indeksų minimaliuosius standartus.

Labiau tikėtina, kad įmonių, kurios atitinka klimato lyginamųjų indeksų metodikų minimaliuosius standartus ir tai įrodo (pavyzdžiui, naudodamos patikimą pertvarkos planą, kuriame atsižvelgiama į standartus ir gaires pagal Direktyvą (ES) 2022/2464 ir jos įgyvendinimo aktus), kapitalo rinkos emisijos bus įtrauktos į portfelius, kuriais sekami ES klimato lyginamieji indeksai.

Klimato lyginamųjų indeksų minimalieji standartai

ES klimato lyginamieji indeksai grindžiami kriterijų, kuriais siekiama užtikrinti su perėjimu prie tvarios ekonomikos suderinamą portfelių pertvarkos trajektoriją, rinkiniu ⁽⁸⁾. Pagal klimato lyginamųjų indeksų dekarbonizacijos (priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo) tikslo ir perspektyvos minimaliuosius standartus reikalaujama kasmet bent 7 % sumažinti taršos ŠESD intensyvumą arba absoliutųjį išmetamą ŠESD kiekį ⁽⁹⁾.

⁽⁸⁾ 2020 m. liepos 17 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1011 papildomas ES prisitaikymo prie klimato kaitos lyginamųjų indeksų ir ES su Paryžiaus susitarimu suderintų lyginamųjų indeksų minimaliaisiais standartais, 6–12 straipsniai.

⁽⁹⁾ Minimalieji reikalavimai nustatyti 2020 m. liepos 17 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 7–9 straipsniuose.

Kiekvienais metais, kuriais tikslai nėra pasiekiami, nepasiekti tikslai turėtų būti kompensuojami atitinkamai padidinant kitų metų dekarbonizacijos perspektyvos tikslus.

Kai įmanoma, apsvastykite galimybę pademonstruoti mažesnę vidutinę išmetamųjų teršalų kiekį, palyginti su panašiomis įmonėmis, ir venkite konkrečių neįtraukimo veiksnių, išvardytų 2020 m. liepos 17 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2020/1818 9–12 straipsniuose.

Įmonių, nustatančių ir skelbiančių išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslus, svorio padidinimas

Įmonių kapitalo rinkos emisijoms gali būti suteiktas didesnis svoris lyginamajame indekse, kuriuo sekami ES klimato lyginamieji indeksai, jeigu vertybinius popierius išleidžianti įmonė gali įrodyti, kad ji nustatė ir paskelbė išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslus, jeigu tenkinamos šios sąlygos:

- a) indekso sudedamųjų vertybinių popierių emitentas nuosekliai ir tiksliai skelbia savo 1, 2 ir 3 lygių išmetamą ŠESD kiekį;
- b) indekso sudedamųjų vertybinių popierių emitentas sumažino savo taršos ŠESD intensyvumą arba, kai taikytina, absoliutųjį išmetamą ŠESD kiekį, įskaitant 1, 2 ir 3 lygių išmetamą ŠESD kiekį, vidutiniškai bent 7 % per metus bent trejus metus iš eilės.

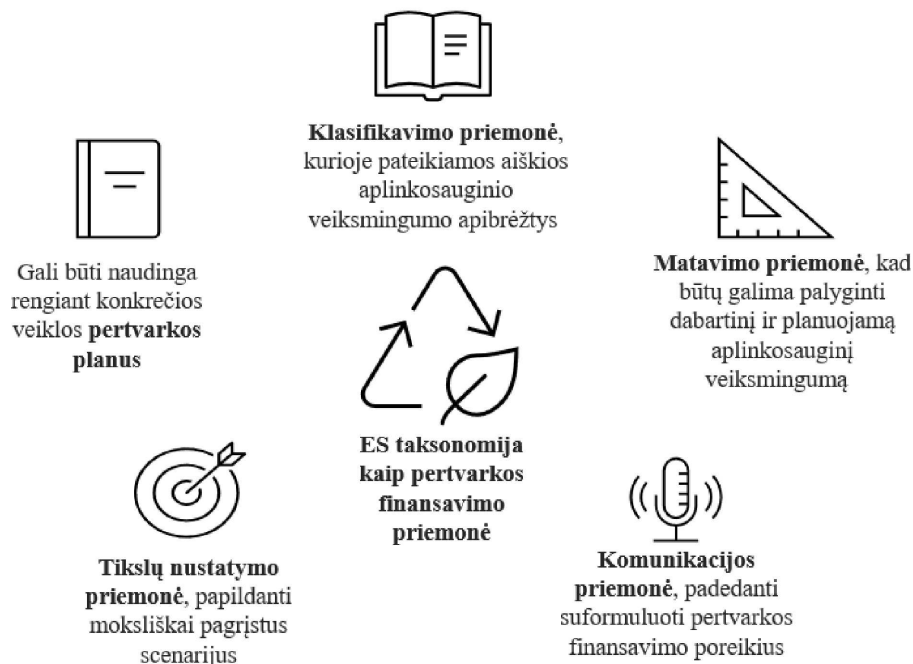
5. ES taksonomija

Šis skirsnis susijęs su Komisijos rekomendacijos 6 punktu.

5.1. Kam gali būti naudojama ES taksonomija?

Planuodamos savo ekonominės veiklos pertvarką ir numatydamos reikiamas pertvarkos investicijas įmonės kaip pertvarkos finansavimo priemone gali naudotis taksonomija. Ji gali būti naudojama tvarioms investicijoms klasifikuoti, dabartiniam arba planuojamam klimatosauginiam ar aplinkosauginiam veiksmingumui išmatuoti, tikslams nustatyti ir komunikuoti, įskaitant su taksonomija susijusių tikslų suformulavimą pertvarkos planuose.

4 diagrama. Kam gali būti naudojama taksonomija?

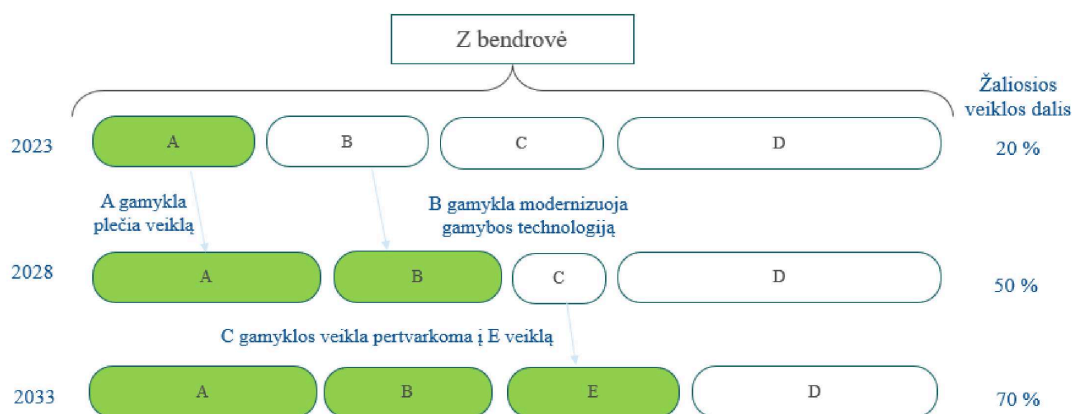

5.2. Taksonomija kaip pertvarkos priemonė

Taksonomijoje apibrėžiama aplinkos atžvilgiu tvari ekonominė veikla, o ne įmonės, todėl įmonėms suteikiama galimybė persitvarkyti laipsniškai didinant savo aplinkos požiūriu tvarios veiklos dalį.

5 diagramoje iliustruojama, kaip įmonė gali laipsniškai pertvarkyti savo veiklą (šiuo atveju gamyklose vykdomą veiklą) ir investuoti į jos modernizavimą, kad ateityje padidintų žaliosios veiklos dalį. Veikla grindžiami pertvarkos planai gali būti pagrindinė subjekto lygmens pertvarkos strategijos dalis.

5 diagrama. Taksonomija kaip pertvarkos priemonė

Šaltinis: Tvaraus finansavimo platforma

Paiškinimai	
	= Vieta/projektas/operacija, atitinkanti taksonominius kriterijus
	= Vieta/projektas/operacija, neatitinkanti taksonominių kriterijų

* Įmonė gali pritraukti pertvarkos finansavimą veiklos lygmeniu (t. y. kriterijus atitinkančios taksonominės ekonominės veiklos išlaidos veiklai modernizuoti)

** Įmonė taip pat gali pritraukti pertvarkos finansavimą subjekto lygmeniu (bendrosios paskirties įmonių finansavimas), parodydama, kaip šis modernizavimas ir planuojamas jo tvarkaraštis yra suderinti su pertvarka, kaip apibrėžta rekomendacijos 2.1 punkte (pvz., naudodama mokslškai pagrįstus scenarijus ir (arba) trajektorijas ir paaiškindama planuojamas investicijas pertvarkos plane).

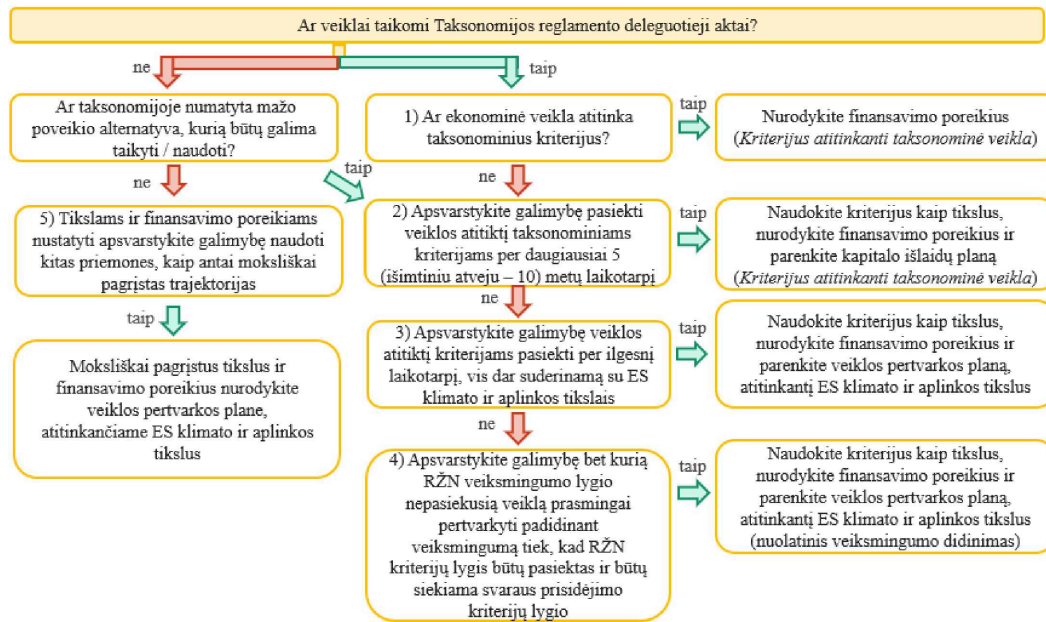
5.3. Galimybės pasinaudoti taksonomija pertvarkos finansavimo poreikiams nustatyti

Įmonės gali naudotis taksonomija savo veiklos lygmens pertvarkos finansavimo poreikiams apibrėžti.

Taksonomijoje nenustatytas terminas, iki kurio įmonė turėtų užtikrinti savo veiklos atitiktį bet kuriems jos kriterijams. Vietoje to rinkos dalyviams paliekama galimybė lanksčiai naudoti savo pačių taikomus mokslškai pagrįstų pertvarkos trajektorijų tvarkaraščius. Nustatydamos klimato ir aplinkos tikslus įmonės gali remtis taksonominiais kriterijais ir, kai tie tikslai yra suderinti su pertvarka ir juos pasiekti yra tikėtina, įmonės turi galimybę gauti pertvarkos finansavimą jiems įgyvendinti.

6 diagramoje iliustruojama, kaip šiuo tikslu galima naudoti taksonomiją, numatant galimybes, kurios gali būti svarstomos nustatyta tvarka, pirmiausia atsižvelgiant į platesnio užmojo galimybių įgyvendinamumą.

6 diagrama. ES taksonomijos naudojimas pertvarkos finansavimo poreikiams nustatyti

1) Kriterijus jau atitinkančios taksonominės ekonominės veiklos finansavimas

Kai ekonominė veikla jau atitinka taksonominius kriterijus, įmonės galėtų apvarstyti visus esamus ir būsimus finansavimo poreikius, kad atitiktis taksonominiams kriterijams būtų išlaikyta ir ateityje.

2) Taksonominius kriterijus atitinkančios investicijos

Kai ekonominė veikla yra taksonominė, tačiau dar neatitinka taksonominių kriterijų, įmonės galėtų apvarstyti galimybę užtikrinti jos atitiktą taksonomijos techninės analizės kriterijams per 5 (išimtinu atveju – 10) metų laikotarpį⁽¹⁰⁾. Kapitalo išlaidų plane reikėtų nurodyti šiems tikslams pasiekti reikalingas pertvarkos investicijas. Tokios kapitalo išlaidos laikomos taksonominius kriterijus atitinkančiomis investicijomis.

3) Investicijų atitiktis taksonominiams kriterijams užtikrinimas per ilgesnį laikotarpį

Kai atitiktis taksonominiams kriterijams per 5 (išimtinu atveju – 10) metų užtikrinti neįmanoma, galima apvarstyti galimybę turto arba ekonominės veiklos atitiktą susijusiems taksonominiams veiksmingumo kriterijams užtikrinti per ilgesnį vis dar su pertvarka suderinamą laikotarpį. Planuojant pertvarkos investicijas, kurių atitiktis taksonominiams kriterijams bus pasiekta tik per ilgesnį nei 5 (išimtinu atveju – 10) metų laikotarpį, pripažįstama pagal Deleguotąjį reglamentą (ES) 2021/2178, galėtų būti pateikiamas su pertvarka suderinamas konkrečios veiklos pertvarkos planas, kuriame pateisinamas ilgesnis tikslų pasiekimo laikotarpis⁽¹¹⁾ ir parodoma, kaip kitu etapu bus užtikrinta atitiktis taksonominiams kriterijams.

Kalbant apie aplinkosaugos aspektus, tikslai galėtų būti suderinti su tarptautinės ir Sąjungos aplinkos politikos tikslais ir uždaviniais, įskaitant tuos, kurie yra susiję su tausiu vandens ir jūrų išteklių naudojimu ir apsauga, žiedine ekonomika, taršos prevencija ir kontrole, biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga ir atkūrimu.

⁽¹⁰⁾ Pagal Deleguotąjį aktą dėl informacijos atskleidimo pagal Taksonomijos reglamentą laikotarpis, per kurį turi būti pasiekiami atitiktis taksonominiams kriterijams, gali būti ilgesnis nei penkeri metai, bet ne ilgesnis nei 10 metų, tik tuo atveju, jei ilgesnis laikotarpis yra objektyviai pagrįstas konkrečiais ekonominės veiklos ir atitinkamo patobulinimo ypatumais.

⁽¹¹⁾ Susijusios kapitalo išlaidos nelaikomos atitinkančios taksonominės ekonominės veiklos kapitalo išlaidomis, tačiau tai gali būti prasmingas žingsnis siekiant aukštesnių tvarumo veiklos rezultatų lygių.

4) Investicijos, skirtos pertvarkai, kad pirmuoju etapu būtų viršijami reikšmingos žalos nedarymo lygiai siekiant klimato kaitos švelninimo tikslo

Įmonės, kurių veikla šiuo metu neatitinka taksonomijos reikšmingos žalos nedarymo kriterijų, o investicijos, kurių tikslas yra pasiekti atitiktą svaraus prisidėjimo kriterijams per 5 (išimtinu atveju – 10) metų laikotarpį, šiuo metu neįmanomos, galėtų apsvarstyti galimybę pagerinti tos veiklos aplinkosauginį veiksmingumą tiek, kad per pakankamai trumpą su pertvarka suderinamą laikotarpį būtų viršyti reikšmingos žalos nedarymo kriterijais apibrėžti veiksmingumo lygiai ⁽¹²⁾. Planuodamos tokias pertvarkos investicijas, kuriomis pirmuoju pertvarkos etapu siekiama pagerinti veiksmingumą tiek, kad būtų viršyti taksonomijos reikšmingos žalos nedarymo kriterijai, įmonės galėtų apsvarstyti galimybę pateikti su pertvarka suderinamą konkrečios veiklos pertvarkos planą, kuriame pateisinama, kodėl reikalingas šis tarpinis etapas, ir parodoma, kaip kitu etapu bus užtikrinta atitiktis taksonominiams kriterijams.

Plane galima parodyti: i) kaip veikla bus pertvarkyta prasmingai padidinant veiksmingumą tiek, kad būtų viršytas reikšmingos žalos nedarymo kriterijų lygis ir pereinama prie svaraus prisidėjimo kriterijų lygio, ir ii) kaip nuolat didinant klimatosauginį ar aplinkosauginį veiksmingumą bus užtikrinta, kad ateityje būtų išvengta reikšmingos žalos, nes ekonomika artės prie poveikio klimatui neutralumo, ir žalos, kuri laikoma reikšminga, tolerancijos lygiai taip pat ilgainiui keisis.

5) Veikla grindžiamame pertvarkos plane kitomis priemonėmis nurodytos investicijos

Tuo atveju, kai didelio poveikio ekonominė veikla į taksonomijos deleguotuosius aktus dar neįtraukta ir Taksonomijos reglamente mažo poveikio alternatyva nenurodyta, įmonės galėtų apsvarstyti galimybę naudoti kitas priemones, kaip antai moksliskai pagrįstas trajektorijas, tikslams ir finansavimo poreikiams nustatyti.

6) Investicijos, skirtos veiklos, kurios poveikis aplinkai mažas, pertvarkai

Jei ekonominė veikla daro mažą poveikį ir dėl to nėra įtraukta į taksonomiją, įmonės gali apsvarstyti galimybę taikyti atitinkamus taksonominius kriterijus, kad sumažintų likutinį poveikį, pvz., investuoti į pastatų energijos vartojimo efektyvumą, mažataršį judumą, didelio poveikio technologijas ir kt.

6. **Finansavimo priemonės pertvarkos finansavimui pritraukti**

Šis skirsnis susijęs su Komisijos rekomendacijos 8 punktu.

Kad gautų pertvarkos finansavimą, įmonės gali apsvarstyti galimybę naudoti vieną su pertvarka susijusią finansavimo priemonę arba jų derinį, pavyzdžiui, konkrečių rūšių paskolas arba konkrečių ypatybių turinčias kapitalo rinkų emisijas. Šiuo tikslu 3 lentelėje pateikiama iliustracinių pavyzdžių.

3 lentelė.

Paskolų arba kapitalo rinkos finansavimo priemonių pertvarkos finansavimui pritraukti pavyzdžiai

Žaliosios paskolos ir kitos tvarumo paskolos	<p>1) Finansuoti projektus ar investicijas pasinaudojant paskola, kuria siekiama konkretaus pertvarkos tikslo (pajamų panaudojimas), pavyzdžiui, paskolomis turtui atnaujinti ar naujoms investicijoms, kurios suteiks galimybę sumažinti gamybos anglies dioksido pėdsaką ar labai padidinti aplinkosauginį veiksmingumą. Pavyzdžiui:</p> <ul style="list-style-type: none"> — paskolos pertvarkos projektams, kurie turi patikimą veikla grindžiamą pertvarkos planą arba kurie yra patikimo subjekto lygmens pertvarkos plano dalis, finansuoti ⁽¹³⁾; — paskolos taksonominei ekonominei veiklai, kurios atitiktis taksonominiams kriterijams bus pasiekta per 5 (išimtinu atveju – 10) metų laikotarpį, finansuoti;
--	--

⁽¹²⁾ Susijusios kapitalo išlaidos nelaikomos atitinkančios taksonominės ekonominės veiklos kapitalo išlaidomis, tačiau tai gali būti prasmingas žingsnis siekiant aukštesnių tvarumo veiklos rezultatų lygių.

⁽¹³⁾ Pagal Direktyvą (ES) 2022/2464 (Įmonių informacijos apie tvarumą teikimo direktyvą) ir jos įgyvendinimo aktus.

	<ul style="list-style-type: none"> — patikimi moksliskai pagrįsti tikslai, kai tai yra proporcinga, grindžiami informacija, kuria užtikrinamas sąžiningumas, skaidrumas ir atskaitomybė; — paskolos kitoms pertvarkos investicijoms į veiklą, nurodytą šios rekomendacijos 2.2. punkte, finansuoti; — apibrėžti patikimi aplinkosauginio veiksmingumo rodikliai, kad būtų galima finansuoti į pertvarkos planą įtrauktas įmonių investicijas. <p>2) Siekti gauti bendrosios paskirties (įmonių) paskolą, susietą su bendru tvarumo veiklos rezultatų pagerėjimu atsižvelgiant į pertvarką, kaip apibrėžta 2.1. punkte. Pavyzdžiui:</p> <ul style="list-style-type: none"> — paskolos su pagrindiniais veiklos rezultatų tikslais, skirtos pertvarkos investicijoms, atitinkančioms moksliskai pagrįstas pertvarkos trajektorijas, finansuoti; — paskolos su pagrindiniais veiklos rezultatų tikslais, skirtos pertvarkos investicijoms, pagrįstoms bendra pasiektina atitiktis taksonominiais kriterijams dalimi, finansuoti; — paskolos pertvarkos investicijoms, pagrįstoms patikimu pertvarkos planu su pagrindiniais veiklos rezultatų tikslais, finansuoti.
Žaliosios obligacijos ir kitos tvarumo obligacijos	<p>1) Apsvarstykite galimybę išleisti obligacijas konkrečiam pertvarkos tikslui parodant pajamų panaudojimą.</p> <p>Pavyzdžiui, išleisti obligacijas pagal Europos žaliųjų obligacijų reglamentą siekiant finansuoti pertvarkos investicijas į taksonominę ekonominę veiklą, kuri taksonominius kriterijus atitiks per 5 (išimtinu atveju – 10) metų laikotarpį.</p> <p>2) Apsvarstykite galimybę išleisti obligacijas, susietas su įmonės pertvarkos veiklos rezultatų tikslu (pvz., su tvarumu susijusias obligacijas), pasinaudojant taksonomija, patikimais subjekto lygmens⁽¹⁴⁾ ir veiklos lygmens pertvarkos planais arba patikimais moksliskai pagrįstais tikslais, kai tai proporcinga, ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> — apibrėžti pagrindinius veiklos rezultatų tikslus, kad būtų galima finansuoti į pertvarkos planą įtrauktas reikšmingas įmonių investicijas; — įmonės raginamos savo tvarumo reikalavimus pagal su tvarumu susijusias obligacijas susieti su taksonomija arba su klimato lyginamuoju indeksu susijusiu tikslu; — galima įtraukti pertvarkos investicijų, apibrėžtų pasinaudojant taksonomija grindžiamais tikslais, finansavimą. <p>3) Apsvarstykite galimybę naudoti savanoriško informacijos atskleidimo šabloną pagal Europos žaliųjų obligacijų reglamentą, kad pateiktumėte standartizuotą informaciją investuotojams ir finansų tarpininkams apie obligacijų emisijas, kurios neatitinka Europos žaliųjų obligacijų standarto.</p>
Nuosavo kapitalo finansavimas	Kai nuosavybės vertybinių popierių emisijos yra tinkama finansavimo priemonė, apsvarstykite galimybę naudoti pertvarkos kriterijus, panašius į pirmiau nurodytuosius, kad nustatytumėte pagrindinius tvarumo veiklos rezultatų tikslus.
Specializuotas finansavimas	Apsvarstykite specializuotą finansavimą , kaip antai išperkamąją nuomą, struktūrinius finansavimo sprendimus, projektų finansavimą ir mišraus finansavimo priemones, naudodami pertvarkos kriterijus, panašius į pirmiau nurodytuosius, kad nustatytumėte pagrindinius tvarumo veiklos rezultatų tikslus.

7. Finansų tarpininkų ir investuotojų naudojimas Europos Sąjungos tvaraus finansavimo priemonėmis

Šis skirsnis susijęs su Komisijos rekomendacijos 9 punktu.

Finansų tarpininkai ir investuotojai, norintys teikti pertvarkos finansavimą realiosios ekonomikos pertvarkai remti, galėtų pasinaudoti tvaraus finansavimo priemonėmis, kad nustatytų portfelio tikslus ir projektus ar įmones pertvarkos finansavimo tikslu. Šiuo tikslu 4 lentelėje pateikiama daugiau iliustracinių pavyzdžių.

⁽¹⁴⁾ Pagal Direktyvą (ES) 2022/2464 (Įmonių informacijos apie tvarumą teikimo direktyvą) ir jos įgyvendinimo aktus.

4 lentelė.

Tvaraus finansavimo priemonių naudojimas siekiant nustatyti portfelio tikslus ir projektus ar įmones pertvarkos finansavimo tikslu

<p>Apsvarstykite galimybę naudoti ES klimato lyginamųjų indeksų dekarbonizacijos metodikas, kad išsikeltumėte portfelio pertvarkos tikslus ir nustatytumėte atitinkamas bendroves</p>	<p>ES klimato lyginamųjų indeksų dekarbonizacijos metodikų naudojimas dekarbonizacijos tikslams nustatyti:</p> <p>Apsvarstykite galimybę naudoti ES klimato lyginamuosius indeksus siekdami įgyvendinti dekarbonizacijos strategijas ir investuoti į įmonių, kurių klimato srities tikslai ir pertvarkos finansavimo poreikiai skiriasi, portfelį. Sukurkite finansinius produktus, kuriais atkartojamos pirmiau minėtų lyginamųjų indeksų metodikos ⁽¹⁵⁾.</p> <p>Lyginamųjų indeksų administratoriai raginami apsvarstyti galimybę priskirti įmonėms didesnę svorį pagal jų nusistatytus dekarbonizacijos tikslus.</p> <p>Apsvarstykite galimybę naudoti lyginamųjų indeksų metodikas siekdami sistemingai vertinti finansines priemones ir portfelius ir suformuokite portfelio perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui trajektorijas taikydami minimaliuosius kiekvienų metų dekarbonizacijos standartus.</p> <p>ES klimato lyginamųjų indeksų metodikų naudojimas įmonėms, kurioms bus skolinama ar į kurias bus investuojama, nustatyti:</p> <p>Apsvarstykite galimybę naudoti ES klimato lyginamuosius indeksus arba kitus mokslškai pagrįstus ASV lyginamuosius indeksus, kad nustatytumėte įmones, kurių pertvarka yra suderinama su perėjimu prie tvarios ekonomikos. Apsvarstykite galimybę naudoti lyginamuosius indeksus, kurie leidžia administratoriams suteikti didesnę svorį įmonėms, turinčioms mokslškai pagrįstą pertvarkos trajektoriją ir planą.</p> <p>Finansų tarpininkai ir investuotojai, kai tinkama, gali naudoti ES klimato lyginamųjų indeksų metodikose nustatytus neįtraukimo kriterijus, kad neįtrauktų aplinkai ar visuomenei žalingos ir kitaip bet kuriems klimato arba aplinkos tikslams reikšmingą žalą darančios ekonominės veiklos arba gamybos metodų.</p>
<p>Apsvarstykite galimybę naudoti taksonomija portfelio lygmens tikslams ir atitinkamoms įmonėms nustatyti</p>	<p>Taksonominių kriterijų naudojimas su klimatu ir aplinka susijusiems portfelio tikslams nustatyti:</p> <p>Apsvarstykite galimybę naudoti taksonominius kriterijus ir atskleidžiamą informaciją, kad nustatytumėte tikslus ir ilgainiui stebėtumėte pažangą portfelio lygmeniu, o turto stebėtojų atveju – bendrą turto paskirstymą.</p> <p>Apsvarstykite galimybę naudoti pagal taksonomijos reikalavimus atskleidžiamą informaciją, kad galėtumėte stebėti investicijų į taksonominę ekonominę veiklą dalį, investicijų į kriterijus atitinkančią taksonominę veiklą dalį ir pažangą užtikrinant atitiktą taksonominiams kriterijams.</p> <p>Jeigu yra galimybė gauti duomenų, apsvarstykite galimybę naudoti taksonomija pagrįstą žaliojo turto rodiklį ir žaliųjų investicijų rodiklį, kad nustatytumėte konkretiems sektoriams skirtus tikslus portfelio lygmeniu, prie kurių vykdant pertvarką gali priartėti portfelio vidurkis. Pavyzdžiui, siekdami nustatyti išmetamųjų teršalų mažinimo tikslus arba energijos vartojimo efektyvumo tikslą ir tarpines reikšmes, bankai gali naudoti žaliojo turto rodiklį ir absoliutųjį išmetamą anglies dioksido kiekį atitinkamuose portfeluose arba vidutinį hipotekos portfelio energijos vartojimo efektyvumą.</p>

⁽¹⁵⁾ Pagal lyginamųjų indeksų metodikas reikalaujama, kad būtų taikomas 30 % bazinis dekarbonizacijos reikalavimas ES prisitaikymo prie klimato kaitos lyginamųjų indeksų atveju ir 50 % ES su Paryžiaus susitarimu suderintų lyginamųjų indeksų atveju, taip pat taikomas 7 % kiekvienų metų dekarbonizacijos reikalavimas, reikalavimas įtraukti 3 lygio išmetamuosius teršalus, nuosavo kapitalo paskirstymo apribojimais siekiant užtikrinti, kad sektorių reprezentatyvumas atitiktų reprezentatyvumą pagrindinio lyginamojo indekso atveju (siekiant išvengti šališkumo sektorių atžvilgiu).

	<p>Apsvarstykite galimybę su įmonių pertvarka susijusią planuojamų pajamų, kapitalo išlaidų ar veiklos išlaidų, siejamų su veikla, kurios atitiktis taksonominiams kriterijams bus užtikrinta per 5 (išimtinu atveju – 10) metų laikotarpį (tačiau neatitinkančių Deleguotojo reglamento (ES) 2021/2178 sąlygų, kad jas būtų galima iš karto pripažinti kriterijus atitinkančios taksonominės veiklos kapitalo išlaidomis), dalį naudoti kaip būsimą arba planuojamą žalią turto rodiklį, kai jos grindžiamos patikimu pertvarkos planu.</p> <p>Taip pat būtų galima parengti panašius netaksonominės veiklos, kuriai taikomas patikimas pertvarkos planas, rodiklius.</p> <p>Pagal taksonomijos reikalavimus atskleidžiamos informacijos naudojimas siekiant nustatyti įmones, kurioms bus skolinama arba į kurias bus investuojama:</p> <p>Nustatydami pertvarkos projektus, apsvarstykite galimybę naudoti pagal taksonomijos reikalavimus įmonių atskleidžiamą informaciją apie taksonominės veiklos ir kriterijus atitinkančios taksonominės veiklos pajamas, kapitalo išlaidas ir, kai aktualu, veiklos išlaidas, kuri papildytų kitus įmonių duomenis.</p> <p>Taksonominės veiklos projektų atveju apsvarstykite galimybę naudoti privalomai (arba, kai yra, savanoriškai) su taksonomija susijusią atskleidžiamą informaciją, pateikiamą įmonių atskleidžiamoje informacijoje arba subjekto lygmens ar konkrečios veiklos pertvarkos planuose, kad būtų galima nustatyti projektus su pertvarkos finansavimo tikslais, kuriuose nustatyti tikslai, susiję su:</p> <ul style="list-style-type: none"> — atitiktimi taksonominiams kriterijams, siekiant atitiktį taksonominiams kriterijams užtikrinti etapais per apibrėžtą laikotarpį; — taksonominių kriterijų elementais, kaip antai reikšmingos žalos nedarymo principu, kuriais užtikrinamas reikšmingas veiklos rezultatų pagerinimas; — patikrinimu, ar parengti konkrečios veiklos pertvarkos planai, siekiant užtikrinti, kad tokių projektų tikslai būtų suderinti su perėjimu prie tvarios ekonomikos; — jeigu ekonominei veiklai pagal Taksonomijos reglamentą priimti deleguotieji aktai netaikomi, Taksonomijos reglamento 10 straipsnio 2 dalyje nustatytų principų naudojimu kaip gairių dėl minimaliųjų sąlygų, kuriomis remiantis būtų svarstoma galimybė veiklai teikti pertvarkos finansavimą.
<p>Apsvarstykite galimybę naudoti pagal įmonių informacijos apie tvarumą teikimo direktyvą įmonių atskleidžiamą informaciją įmonėms su konkrečiais pertvarkos tikslais ir poreikiais atrinkti</p>	<p>Apsvarstykite galimybę naudoti pertvarkos planuose pateikiamus bendrus rodiklius tiek subjekto, tiek veiklos lygmeniu, kad sistemingai nustatytumėte pertvarkos finansavimo poreikius tam tikruose sektoriuose remdamiesi įmonių teikiamais finansiniais rodikliais ir investicijų planais, pavyzdžiui:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 1 ir 2 lygių, taip pat, kiek įmanoma, reikšmingo 3 lygio išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslus; — taksonominės ekonominės veiklos didelio poveikio sektoriuose atitiktį kriterijams ir planus jų užtikrinti; — kapitalo išlaidas pertvarkos etapams finansuoti, darant nuorodą į naudotus pagrindinius tvarumo rodiklius (pvz., taksonomija grindžiamas kapitalo išlaidas); — pertvarkos tikslų patikimumą remiantis veiksmais ir svertais, kuriais įmonės planuoja naudotis, kad pasiektų tikslus, ir jų priklausomybę nuo išorės veiksnių ⁽¹⁶⁾, numatomas pertvarkos išlaidas; — pertvarkos rizikas ir tai, kaip galimi pertvarkos tikslai gali ilginiui tokias rizikas sumažinti; — su klimatu susijusių finansinių galimybių poveikį (pvz., kaip bendro portfelio ir (arba) platinimo veiklos procentinę dalį); — dabartinį ir planuojamą su finansuojama veikla siejamą išmetamųjų teršalų kiekį įvairiuose sektoriuose, geografinėse vietovėse ir įvairiais laikotarpiais; — portfelio atitikties kriterijams rodiklius (pvz., taršos anglies dioksidu intensyvumo svertinį vidurkį, numanomą temperatūros kilimą, su finansuojama veikla siejamą išmetamųjų teršalų kiekį, palyginti su paprastai naudojamu moksliskai pagrįstu indeksu).

⁽¹⁶⁾ Pvz., galimos būsimos politikos, technologinio pasirengimo, socialinio priimtumo, išteklių prieinamumo ir fizinio poveikio klimatui visose jos veiklos vietose.

	<p>Apsvarstykite galimybę naudoti atskleidžiamą informaciją apie pertvarkos planus, kad nustatytumėte konkrečias įmones ar projektus su aiškiais dekarbonizacijos tikslais, kurių išmetamųjų teršalų kiekis šiuo metu yra didelis, tačiau yra parengti patikimi pertvarkos planai, kaip laikui bėgant jį sumažinti, todėl sudaromos sąlygos dekarbonizuoti portfelį tuo pačiu tempu kaip ir įmones, į kurias investuojama.</p> <p>Apsvarstykite galimybę naudoti standartus ir gaires pagal Direktyvą (ES) 2022/2464 (ITTD) ir jos įgyvendinimo aktus, kai jų yra, kad apsvarstytumėte įmonės klimatosauginį ir aplinkosauginį veiksmingumą, jos atskaitos tašką ir individualią pertvarkos trajektoriją ir kad papildytumėte atskleidžiamą informaciją apie pertvarkos tikslus, pertvarkos planus ir finansinės atskaitomybės duomenis.</p>
<p>Apsvarstykite galimybę naudoti atskleidžiamą informaciją ir prospektus, kurie pridedami išleidžiant žaliąsias, pertvarkos ir su tvarumu susijusias obligacijas arba nuosavybės vertybinius popierius</p>	<p>Apsvarstykite galimybę naudoti informaciją, kurią teikia žaliųjų obligacijų, su tvarumu susijusių obligacijų ar kitų obligacijų, turinčių pertvarkos finansavimo ypatybių, emitentai, kad atrinktumėte investicijas, kurių aplinkosauginis naudingumas ir užmojų lygis atitinka investuotojo interesus.</p> <p>Apsvarstykite galimybę pasinaudoti didelio skaidrumo galimybėmis, numatytomis Europos žaliųjų obligacijų reglamente, kad pertvarkos finansavimui atrinktumėte projektus, kurių aplinkosauginį naudingumą užtikrina taksonomija. Didesnis pajamų naudojimo skaidrumas padidina tokių investicijų patikimumą ir įtikinamumą, visų pirma jeigu jos yra susietos su tvarumo slenksčiais ar tikslais, įmonės nustatytais ir atskleistais įmonių atskleidžiamoje informacijoje.</p> <p>Apsvarstykite galimybę pasinaudoti didelio skaidrumo galimybėmis, kurias suteikia emitentai, naudojantys savanoriško atskleidimo šablonus, skirtus emitentams, kurie taiko kitus standartus nei nustatyti Europos žaliųjų obligacijų reglamente, kad pertvarkos finansavimui atrinktumėte projektus, kurie yra suderinami su perėjimu prie tvarios ekonomikos.</p> <p>Apsvarstykite galimybę naudoti informaciją apie pertvarkos tikslus arba pertvarkos finansavimo poreikius, įtrauktą į pertvarką vykdančių įmonių emisijų prospektus, kad įvertintumėte emisijos tvarumo rizikas ir ypatybes kartu su kita projekto finansine rizika ir nauda ⁽¹⁷⁾.</p>

⁽¹⁷⁾ Pasiūlymu dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo, siekiant viešąsias kapitalo rinkas Sąjungoje padaryti patrauklesnes įmonėms ir sudaryti palankesnes sąlygas mažosioms bei vidutinėms įmonėms gauti kapitalo, iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2017/1129, (ES) Nr. 596/2014 ir (ES) Nr. 600/2014 (COM/2022/762 *final*), prisidedama prie skaidrumo, nes juo reikalaujama įtraukti informaciją apie skaidrumą į emisijų prospektus, kuriuose pateikiami tvarumo teiginiai.